

טיב הקהילה

פר' נשיא
ה' סיון תשפ"ב
הזמנים לפי אופק דרושלים

זמני הדלקת הנרות ומרצ"ש

7:05	הדרה"ג
8:24	מוצש"ק
8:59	ר"ת

סוף זמן קריאת שמע ותפילה

9:39	סו"ת א'	8:10	סוק"ש א'
10:14	סו"ת ב'	9:02	סוק"ש ב'

הזמנים לפי שעות קיץ

גליון מס':

623

יו"ל ע"י קהילת שבתי בבית ד'

בנשיאות מורנו ורבנו הרה"צ
רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א

גליון מוגדל
• לרגל
הג השבועות

טיב הפרשה

החסד שבדין

מצוה ליתן לו לתיקונו, כי באמת אלו היה בריא היה אוכל בשר ויין, אך מחמת חליו אי אפשר לו להתרפאות אלא על ידי משקה זר, נמצא משקה זר ניתן לו לתיקונו ורפואה, והמירדות נרגש ממילא עבור שיש במשקה זר טעם מר. כך ענין עונשים הכתובים בתורה אינם גזר דין ונקמה, אלא שלפי שעבר עבירה נכנס אל תוך הקליפות והרי הוא חולה וצריך רפואה ותיקון על ידי אותו עונש הקצוב אליו על פי חכמתו יתברך שמו שזוהו תקונו, אך כאב אותו העונש נרגש ממילא, ולכן אי אפשר בשום עונש שיהא נמשך כליון העולם חס ושלום, מאחר שהעונש הוא צורך תיקון לבד, ובכליון אין תיקון אלא גזר דין ונקמה, והרי כל העונשים אינם רק לצורך תיקון, וממילא עונש העבירה אינו נקרא גזר דין ונקמה בעצם אלא תיקון ורפואה, עכ"ל.

על כן כשיבוא על האדם איזה צער יתאמץ באמונה שכונת בוראינו להטיב לו, ולא יתרעם ח"ו על מידותיו, וכפי שנפסק הלכה למעשה בשו"ע (אורח חיים סימן רכב סעיף ג ברמ"א), וז"ל: 'חייב אדם לברך על הרעה בדעת שלימה ובנפש חפצה, כדרך שמברך בשמחה על הטובה, כי הרעה לעובדי השם היא שמחתם וטובתם, כיון שמקבל מאהבה מה שגזר עליו השם נמצא שבקבלת רעה זו הוא עובד את ה', שהיא שמחה לו, עכ"ל השו"ע.

עבודה זו היא קלה בכמותה וכבידה באיכותה, כי בדקות ספורות יכולים לפרש להאדם מהי חובתו בשעה שההסתר היא מנת חלקו. אבל לקיימה בפועל ולשמוח בשעה זו באמת מתוך אמונה בהירה שהכל לטובה זוהי עבודה הצריכה יגיעה עצומה, אך עלינו לדעת שזוהי הרצון העליון בשעה קשה זו, להאמין שאכן זהו באמת טובתו בין אם ניכרים הדברים בעין בין אם לא.

וכשהאדם רואה שאין הוא מסוגל לזה, מוטל עליו לחזור ולשגן בינו לבין עצמו שמהש"ת לא תצא הרעות, ובהכרח שזוהו לטובתו, עד שאכן יאמין במה שמוציא מפיו.

על פי האמור יש לומר, שמשמע זה מוטלת על האשה לענות 'אמן אמן' על דברי האלות האלו. כי תיבת 'אמן' מורה על מידת הרחמים, וכדאינתא בזהוה הקדוש (חלק א דף סב:) שבזמן שישאל אומרים 'אמן' הקב"ה מתמלא רחמים עליהם. וכיון שרצו שגם הסוטה עצמה תבין שאין מענישים אותה אלא כדי להטיב עמה, לכך עליה לענות 'אמן' ולבטא בכך שאכן מאמינה היא שאין כאן כי אם מידת החסד והרחמים.

ואם בעבודת האמונה אנו מדברים, מן הראוי להזכיר את לשונו של מרן בעל ה'תניא' זי"ע באגרת הקודש (סוף אגרת יא) שעצם האמונה היא גם סיבה להכיר את הטוב שבדין גם בעיני הבשר, והא לך לשונו: 'ואם כן הכל טוב בתכלית רק שאינו מושג, ובאמונה זו באמת נעשה הכל טוב גם בגלוי שבאמונה זו שמאמין שהרע הנדמה בגלוי כל חיותו הוא מטוב העליון שהיא חכמתו יתברך שאינה מושגת והיא העדן שלמעלה מעוה"ב הרי באמונה זו נכלל ומתעלה באמת הרע המדומה בטוב העליון הגנוז, עכ"ל.

והשביע הפתן את האשה ב'שבעת האלה ואמר הבהן לאשה וימן ה' אותך לאלה ולשבעה בתוך עפקך כרת ה' את ירךך נפרת ואת בטןך צכה: וכאן הפנים המאוררים האלה במעמד לצבות פתן ולנפל ירך ואברה האשה אמן אמן: וכתב את האלה האלה הפתן בפספס וכתב אל מי הפספס: (ה, כא - כג)

כשמתבוננים במקראות אלו, אנו רואים שאין בקוצר דעתינו לעמוד על טעמי התורה, ושעלינו להבין שמשפטי התורה נשגבים הם מבינתינו. אין אנו מבינים על מה ולמה יצטרכו להשקות את הסוטה ב'מים המאוררים' כדי שתבוא על עונשה, וגם אם כן, למה יצטרכו למחות בתוך המים 'כתב האלות' ששם הו"ה חקוקה בו ב' פעמים? וכי מילתא זוטרתא היא זו, למהווק את שם הו"ה, רק כדי לערבו במים המאוררים ולהשקותה לטוטה? זאת אומרת כי נסתרים דרכי ה', ועלינו מוטל לבטל עצמינו לבוראינו ולקיים את המצוות רק כי כן גזר עלינו.

אולם גם אם אין אנו יורדים לעומק הדברים, מוטל עלינו לדעת כי התורה מורה בכל מקראותיה את ההליכות ואת הידיעות שעלינו לדעת כדי להתמודד עם הנסיגות שהוא מעמיד לפנינו. וגם כאן בזה שהתורה מורה לנו שנמחק את שם הו"ה המורה על מידת הרחמים כדי להעניש בה את הסוטה, היא מורה לנו איך מוטל עלינו להשקיף על הצער והצרות שאנו מתמודדים בהם.

דהנה בעיני בשר נדמה לנו שהסוטה שותה כוס תערלה, כי על ידה תמות במיתה משונה ונוראה, כמבואר בקרא. אולם בפועל היא שותה כוס ששם הו"ה בקרבו, כלומר רחמים גנוזים בגווה. וזאת כי אם לא תמצא די עונשה בעולם הזה תגדל פורענותה פי כמה וכמה בעולם הבא. ועדיף אם כן שתקבל עונשה בעולם הזה גם אם כתוצאה מכך תצטרך למות מיתה משונה, כדי שתזכה לבוא בעולם הנשמות נקיה מפגמה.

וכעין זה הוא בכל צער שעובר על האדם, לפעמים מדובר בצרות משונות שאי אפשר כמעט לסובלם, ועלול האדם להתרעם חלילה על מידת הדין המתוחה עליו, אולם עליו להתחזק ולדעת, כי גם אם מרים הם ביתר עדיין מוגדרים הם כחסד, כי אי אפשר לתאר עד כמה קשים הם יסורי גיהנום, ועד כמה מרוויח בכך שהוא מקבל את סאת יגונו בעולם הזה. וכמו שכתב הרמב"ן ז"ל (בהקדמתו לספר איוב): כל יסורי איוב שבעים שנה לא נחשבו כלום מול רגע מעונש גיהנום, ע"כ.

וראה בספר הקדוש 'עריב נחל' (פרשת נח) איך שהיטיב להסביר את הדברים בטוב טעם ודעת, בדרך משל ומליצה. וכה הם דבריו: 'לפעמים נשפע רחמים ולפעמים מדת הדין, אין דבר רע יורד מן השמים, וכל מה דעביד רחמנא לטב עביד, אפילו אם נשפע עונש, כל שנשפע דרך שם איננו דרך עונש וגזר דין, אלא כענין החולה שהרופא מצוה ליתן לו משקה מר מאד, השוטה חושב כמה אכזר הוא זה ואינו מרחם על איש חולה, למה לא צוה ליתן לו לחם ובשר, אבל הפקח יודע שאדברה רחמן הוא ומשקה זה

טיב המערכת

• דרכה של תורה •

סיפר הרד"צ ר' זונדל קרויזר זצ"ל שנכח בשיחה שספר ר' איסר זלמן מלצר זצ"ל לתלמידיו, והוא שאל את התלמידים מהי ההגדה של סתמיד בלימוד? ניסו התלמידים את כוחם אחד ענה שהלוטד עשר שעות רצופות והשני ענה שלומד שמונה עשרה שעות ביסמך, וכן, אבל הגרא"ז פסל את כולם ואז אמר להם 'סתמיד נסדד כפי הסיבה שמקיימה אותו מהלימוד, אם האדם קם מלימודו בגלל סיבה פטוטה גם אם הוא אחרי עשר שעות לימוד - אין זה נקרא תמסדה ולעומתו אם אדם לא קם באמצע הלימוד, רק למקרים חמורים ביותר, הטובלים טמס בפיקוח נפש, אזי גם אם הוא אחרי חצי שעה של לימוד - הוא עדיין נקרא סתמיד, כי החשיבות שהוא מחשיב את הדבר הגשמי, שעבורו הוא סוכן לסגור את הגמרא היא הקובעת מה הוא סוכן להקריב ולהפסיד עבור לימוד התורה.

שינוי באבות שהתורה נקנית בארבעים ושמונה דברים שהרבה מהם מדברים על מיעוט בגשמיות מיעוט שינה מיעוט שיחה מיעוט תענוג וכו', ועוד אמרו שם: 'כך היא דרכה של תורה, פת במלח תאכל ומים במשורה תשתה ועל הארץ תישן וחיי צער תחיה, וכבר דרשו חז"ל 'אין התורה נקנית אלא במי שסמית עצמו עליה, אם כן רוב העם יחשבו לעצמם שלפי דברים אלו איננו יכולים לקנות התורה ח"ו, כי איננו יכולים להסמית עצמנו על התורה.

רבי אהרן ראטה זיע"א בעל 'שומרי אמונים' כתב לתלמידיו שבשנות נעוריו הרגיש טעם מיתה בלימודו, והרה"ק מקאמארנא זיע"א כתוב שנאמין לדבריו שהרגיש אלף פעמים טעם מיתה בלימוד! חוה מה שאמרו 'אין התורה נקנית אלא במי שסמית עצמו עליה, מי שסוכן להרגיש טעם מיתה עבור לימוד התורה, וכל התגברות או ויתור של גשמיות נקראים טעם מיתה, וגם אנתו יכולים לזכות לקנין התורה, כי התורה אינה שייכת רק למי שיושב ולומד כל ימיו כל היום אלא כל מי שסוכן לסגור נפש עבור התורה ולוותר מגשמיותו, וכשהוא קובע עיתים לתורה זה אצלו כלל ברזל שאינו מוותר בשום אופן על קביעותו, ואז כשמגיע 'זמן מתן תורתנו' כלנו מרגישים שייכות שלכולנו יש חלק בלימוד התורה.

(ע"פ טיב השערים-שבועות)

ניתן לשפוע את שיחותיו של מורנו ורבנו שליט"א • במספר מיוחד וישיב
באידיש: 073-2951321 • בלשון הקודש: 073-2951320

עדכוני קבלת קהל 100024-0534

טיב
ההודעות

פה תברכו את בני ישראל אמור להם: (ו, כג)

ברכה מפי הקב"ה כשזוכים ל'ברכת כהנים'

הידוריו ודקדוקיו של מן הגר"ז מבריסק בקיום כל מצוות התורה הם מן הידועים. אחד מהקפדותיו היו להתברך מידי יום ביומו ב'ברכת כהנים'. והיו בניו ומקורביו דואגים לכן שמדי יום ביומו ישתתף כהן במנינו של רבם כדי לזכותו בברכותיו.

גם בערבו של יום הכיפורים דאגו מקורביו לכן, וסיכמו עם אחד הכהנים שלמחרת ביום הכיפורים יופיע במנינו של הרב לזכותו במצוה זו.

אתא בוקרו של יום הקדוש, ומסיבות מסוימות נבצר מהכהן להופיע בזמן. בינתיים החלו להתפלל, מתוך תקוה שעם הזמן יופיע הכהן, אולם הכהן עדיין בושש מלבוא.

הקהל המשיך בתפילתו הם באו כבר לתפילת לחש, וגם לחזרת הש"ץ, ובבואו לברכת רצה, הבחין הרב שהכהן אינו נמנה עמם. כיון שכן הורה הרב להמתין עד שיופיע הכהן, כמובן שעשו כהוראתו, ורק כעבור חצי שעה של המתנה הופיע הכהן כדי לקיים את מצוותו.

מדובר היה ביום 'צום' הכיפורים. והמתנה של חצי שעה בזה היום היתה למשא ולטורח בעיני מקצת המתפללים, ובפרט החלשים שהתענית היה קשה עליהם. ולכן ראה הרב לנכון להפסיק דעתם, ואחר התפילה התנצל הרב בפניהם, ואמר להם:

אילו היינו יכולים לזכות לברכה מאחד מגדולי התורה מהדור הקודם, הלא כולנו היינו משתוקקים לכן, והיינו מסכימים להקדיש זמן רב ולהמתין ב'תור' כדי להתברך ממנו. אם כי כשמדובר ב'ברכת כהנים' שהקב"ה הבטיחנו שהוא בעצמו יברך את המתברכים, וכלשון הכתוב 'ושמו את שמי על בני ישראל ואני אברכם', על אחת כמה וכמה שכדאי לנו להמתין לזה חצי שעה.

לאחר מעשה, הגיב על כך חתנו הגאון הצדיק רבי יחיאל מיכל פיינשטיין, שלא כיוון חותנו בדבריו אלו כי אם להפסיק את הציבור, אבל הוא עצמו לא היה צריך ל'סעד' כעין זה. לדעתו היה כדאי להמתין רק כדי שלא לדלג על איזה מצוה. אם 'ברכת כהנים' היא מצוה, ראוייה היא שנתעכב עליה גם אם לא היינו זוכים באמצעותה ל'ברכת השם'.

אין ספק שעובדא זו יתיר רושם על הרבה מהקוראים. ויבואו מתוך כך להוקיר מצוה זו. שהרי רבו המקרים שבהם הם מתפללים במנין שאין שם כהן, ומסתפקים הם בזה שהשליח ציבור אומר תפילת 'ברכינו בברכה המשולשת' והם עונים על כך 'אמן' כי 'יהי רצון' ובהם הם מסתפקים. והנה כעת יבינו שגם אם הש"ץ התפלל וביקש שנתברך בברכה המשולשת, עדיין אין בכך 'הבטחה' שאכן נתברך, ובינו מתוך כך שבמקרה כעין זה, נכון וראוי לתור אחר מנין שכהן נמנה עמם, כדי להתברך מפיו ולהתברך ע"י"ו גם מפי הקב"ה בעצמו.

חלקם של הישראלים במצוה זו

גם דברי חתנו הגאון רבי יחיאל מיכל פיינשטיין, יתירו רושם על המעיניים, ואולי יהיו אלו שיתמחו על דבריו, כי לעניות דעתם הם אכן יודעים שיש מצוה על הכהנים לברך את ישראל, וכפי שאנו רואים במקרא שלפנינו שהכהנים נצטוו ב'כה תברכו' וב'אמור להם', אבל אין הם יודעים שיש בכך

מצוה גם על הישראלים. ועל כן יפליאו את דבריו של הגר"מ, שאמר על מן הגר"ז שמוכן היה להמתין חצי שעה רק כדי לקיים המצוה, וישאלו מה מצוה היא זו על מן הגר"ז?

אמנם לא מחכמה שאלו זאת, כי אם ממה שלא שמו לבם לדבריו של 'בעל החרדים' המובאים ב'ביאור הלכה', (ריש סימן קכח) וז"ל: 'כתב בספר חרדים מ"ע לברך כהן את ישראל שנאמר כה תברכו את בני ישראל וישראל העומדים פנים כנגד פני הכהנים בשתיקה ומכוונים לבם לקבל ברכתם כדבר ה' הם נמי בכלל המצוה' ע"ל.

הרי לנו מדבריו שגם כל בני ישראל זוכים לקיים מצוה זו כשהם מתברכים. ונמצינו למדים שאין לישראל מתנה נפלאה יותר מ'ברכת כהנים'. הם זוכים על ידה הן במצוה, והן בברכת שמים.

אכן מן הראוי שכל אחד יכוון קודם 'ברכת כהנים' לקיים מצוה זו, כי מצוות צריכות כוונה, ובפרט כשמדובר במצוה שאין בה מעשה.

זכייתנו בזכותה לטובה מרובה

אחר שידועים אנו שאנו זוכים בזכות מצוה זו לברכת בוראינו, אין לנו ספק שברכה זו עושה רושם ומגינה עלינו מכל צער ונזק. אולם זהו טבעם של בני אדם, שהפצים הם גם לחוש בהטובה המובטח להם, ולראות בעיני הבשר והשכל איך שברכה זו משפיעה עליהם. וכיון שיש בכך חיזוק ראיתי לנכון להקדיש לכן מקצת מהיריעה.

הנה ידוע לכל פרשת הפורעניות שהיתה לישראל לפני כשמונים שנה, כשהצר הצורך מגרמניה ביקש לאבד את כל היהודים ר"ל, ולאבנינו הצליח והעלה על המוקד רוב רובם מבני יהדות אירופה ה"ר. רשע זה בראותו כי ההצלחה מאירה לו פנים, הטיל חיתנו גם על קומץ היהודים שגרו בארץ ישראל, ובמצרים, וכבר הכין לו תכנית שלפי יצליח לכבוש גם את הארצות האלו, ולמנוע בכך שם ושארית ישראל ר"ל.

אולם כאן נכזבה תוחלתו, ועל אף הצלחתו בשאר ארצות תבל שהיה חזקות פי כמה מארצות אלו, נחל את מפלתו דוקא בדרכו לארצות אלו.

ואז אמר אחד מגדולי הדור ז"ע, שהסיבה לכך הוא, שבשני ארצות אלו מקיימים מצוות 'ברכת כהנים' מידי יום ביומו (ראה ב'משנה ברורה' סימן שכח ס"ק קכד), וביום שבני ישראל זוכים לברכה זו שוב אין בכח הס"מ להטיל עליהם גזירות ופורעניות.

סיפר לי הרח"ח רבי מרדכי יצחק שפיצר, שלפני הרבה שנים היה עוסק בהמרת מטבעות חוץ, ואז לא הותר הדבר מצד השלטונות, והיה שרוי בפחד שמא יתפס על ידם. כיון שכן שאל בעצתו של הגאון רבי מנדל כהן זצ"ל רב שכונת בני וייטברג, והורה לו רבי מנדל שיקפיד מידי יום להתברך מפי שני כהנים. ואכן עשה כעצתו וראה פלאים ממש.

באחד המקרים עלו על עקבותיו, ואחר שאיתרו את המקום בו הוא ממיר את המעות, הופיעו לשם כדי לבדוק את המקום ולהיווכח שאכן מדובר בשמועות אמיתיות. אך לא מצאו מאומה, כי בדיוק כמה רגעים טרם בואם, הופיע אחד וקנה את כל המטבעות חוץ שהיו תחת ידו, וכך זכה להינצל מהם.

הש"ת יעזרו שנוכה לברך 'ברכת כהנים' בכל יום בבית קדשינו ותפארתנו, בב"א.

טיב ההתחזקות

זה היום תחילת מעשיך

חג השבועות הוא יום הדין על עסקי התורה ובכח התשובה זוכה לתורה

א בולקע ארויף א בולקע אראפ

אחד המימרות השגורות ביותר בפי ישרים ועדה בעיצומם של ימים אלו, הוא המאמר המקובל מהרה"ק הרבי ר' ברוך ממעוזבז ז"ע, שהיה רגיל לומר, כי מתיירא הוא בחג השבועות הרבה יותר ממה שהוא דואג בראש השנה, כי אם בראש השנה דנים את האדם בעניינים של גשמיות כמה יהיה לו, א' בולקע ארויף אדער א בולקע אראפ' [= גלוסקה אחת פחות של אדם], הרי שבחג השבועות דנים על חלק הרוחנית שבאדם, כמה השגות יוכל להשיג בתורה, כמה הבנה וכמה ידיעה, הכל יבוא בדין, ולכל חילוק קטן בגודל דין יש לה משמעות עצומה ביותר של שמים וארץ.

ודברים אלו יוצאים מפורש מפום ממלל רברבן, רבינו השל"ה הק' (מסכת שבועות פרק נו מצוה, יח - ט), שאחר שמעורר על החדווה העצומה השוררת ביום זה, והחובה לשמוח ביומא הדין באהבה ותענוגים, הריהו מוסיף לכתוב עוד בזה הלשון: 'מכל מקום ג'ילו ברעדה' כתיב (תהלים ג, יא), והשמחה אשר שמחה תהיה שמחה רוחנית והודות והלל להשם יתברך שנתן לנו התורה, מתעורר מאד בלבו להתקדש ולתקן מעשיו ולהיות מוכתר בכתור תורה, לקיים 'הגית בו יומם ולילה' (יהושע א, ח), כי היום הקדוש הזה, הוא יומא דדינא."

"וזה לשון 'תולעת יעקב' (דף נח - סתרי חג השבועות): ודע, כי כמו שבראש השנה רצה הקדוש ברוך הוא להשגיח ולדרוש מעשה בני האדם, כי הוא יום הבריאה הראשונה

אבל האמת תורה דרכה שאין זה סותר כלל את מה שהבאנו בשם הקדמונים כי חג השבועות הוא יום הדין על רוחניות, כי לעולם גם האר"י הק' סבר כן, אלא שהאר"י הק' רק הוסיף על זה, שהיות וביום זה דנים על חיי התורה והרוחניות של האדם, על כן בכדי שהאדם יוכל לעסוק בדת של תורה כראוי וכנכון, לפיכך הוא צריך שיהיה לו את כל ההצטרכויות וכל שאר ענייני הגוף שיהיו ערוכים לפניו ללא צער ויגיעה, ומתוך כך יהיה לו מנוחה נכונה ללא טרדות ועול על צווארו. באופן זה יוכל האיש המשכיל ללמוד בהשקט ובטח ומתוך הרחבת הדעת, שהרי זהו כל השאיפה של האדם עלי אדמות, שיוכל להגות באורייתא תדירא מתוך ישוב והרחבת הדעת, ללא כל מיני מפריעים וכדומה, ולעולם, הגשמיות אותו מזכיר האר"י הק', אינם נכנסים כלל בגדר של חומריות וארציות גרידא, אלא הם כל כולו רוחניות, שאינם אלא כמשמשים את האדם על מנת שיוכל לפנות את דעתו ולבו לעסק יגיעת התורה ועבודתו יתברך שמו, וממילא גם לדעת האר"י"ל שפיר קאמרי שחג השבועות הוא יום הדין לתורה, אלא שלצורך זה מספקים לו לאדם גם כל מיני השפעות טובות בגשמיות ולמען לא יחסר המזג.

...

ביכות ספירת העומר שספרתי יתקון מה שפגמתי אכן, ולפי הדברים שהבאנו זה עתה מן הספרים הקדושים, שגילו לנו כי היום הגדול והקדוש הזה משמש גם ליומא דינא על עסקי התורה <<< | הפשך בעבוד האחרון |

טיב הקהילה

ב"ד

חג השבועות
ו' סיון תשפ"ב

המסע לפי אופק דודלים

זמני הדלקת הנרות ומצ"ש

הדרה"ג
מוצש"ק 8:24
ר"ת 8:59

סוף זמן קריאת שמע ותפילה

סוק"ש א' 8:10 | סוק"ת א' 9:39
סוק"ש ב' 9:02 | סוק"ת ב' 10:14

המנים לפי ששון קיץ |

נליח מס: **624**

יו"ל ע"י קהילת שבתי בבית ד'

בנשיאות מורנו ורבנו הרה"צ

רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א

טיב הפרשה

מאמר 'תורה תבלין'

זה המאמר ידבר בענין 'כבוד שמים' המתרבה בעולם על ידי כיבוש היצר וההתבטלות לחוקי התורה, ושזוהי תכלית 'נתינת התורה'

שכולם מדברים נגד היצר הרע, ומפרש לפניהם איך שהרצון הטבעי של האדם הוא היפך הציורי, ותכלית הציורי הוא שיהפוך טבעו ויעשה את ההיפך, ורק בכך יתגדל ויתקדש שמיה רבא.

ואף שידע הבורא ברוך הוא, שעתידין ישראל לחטוא, ותהיה בכך חילול השם, לא היתה זאת סיבה שלא יקבלו את התורה, להיפך, החטא מעיד על מהותו החומרי של האדם, וכששב ומתגבר לאחר מכן על יצרו מתרבה ביותר כבוד הבורא, כי זה האדם הוכיח מקודם על מהותו השלילי, ואעפ"כ הוא מתחזק שוב בקבלת עול בורא.

וזהו מה שכיוונו ישראל לבטא כשהקדימו 'נעשה' ל'שמע', בכך בקשו לומר, שאין להם שום צורך לשמוע מקודם מה כתיב בה. כי תכלית התורה היא לוותר על הרצון הפרטי, אם כן אין שום נפקא מינה אם ניאח לך בפקודותיו אם לאו, ובכל אופן מוכנים הם לבטל רצוניהם לרצונו.

קיום ושמירת התורה רק ע"י לימודה

הנה, אחר שאכן זכינו לבטל את ישותינו בעת קבלת התורה, מוטל עלינו לזכור תמיד את האחריות המוטלת עלינו. עלינו להכיר מצד אחד את מהותינו החומרי, ואת רצוניהם השליליים, ומאידך מה שהתחייבונו שלא לקבוע הליכותינו על פי רצוניהם.

ואין ביכולתנו לעמוד בדבר, כי אם על ידי ההרגל בלימוד התורה הקדושה, וכמו שאמרו חז"ל (קידושין ל'): 'כך אמר הקב"ה לישראל: בני בראתי יצר הרע ובראתי לו תורה תבלין, ואם אתם עוסקים בתורה אין אתם נמסרים בידו'. עוד אמרו (שם): 'תנא דבי ר' ישמעאל: בני, אם פגע בך מגולל זה משכהו לבית המדרש, אם אבן הוא נימוח, ואם ברזל הוא מתפוצץ, שנאמר (ירמיהו כג, טו): 'הלוא כה דברי כאש נאם ה' וכפטיש יפוצץ סלע'. אם אבן הוא נימוח; שנאמר (ישעיהו נה, א): 'הוי כל צמא לכו למים', ואומר (איוב יד, טו): 'אבנים שחוקו מים'.

זכור עמדי מה ששמעתי לפני עשרות שנים, מהרה"ח רבי מאיר גרוסמן זצ"ל, הוא לא היה ידוע כי אם לעוסק בצרכי ציבור, אבל בדברו עמדי אז הוכר הדבר כי הינו בעל תורה ומוקיר תורה. אז כשהבחין בי הוא קרא לעברי: גמליאל התקרב אלי! אכן יגשתי אליו, ואז אמר לי: הנה נכנס לו אברך לבית המדרש, לוקח הוא לעצמו גמרא ומתיישב ללמוד 'שור' שנגח את הפרה' וכו'. כלום יש לו לאותו אברך שור או פרה? ידע הוא כלל להבחין בין שור לפרה? לפעמים גם זה לא! אך בכל זאת כשהוגה באלו בתיבות הינו שורף ומכלה את היצר הרע שלו.

הדברים היו יוצאים מן הלב, ונכנסים אל הלב, ועד היום הזה עדיין חקוקים הדברים בלבי, וכל אימת שהנני רואה צורך להתעורר, הנני ממחיש לפני, האין יצאו הדברים מפיו של ר' מאיר הנזכר, והנני מתחזק לאור דבריו.

השי"ת יהיה בעזרנו שנוכל תמיד להגות בתורה, ולהתחכם על ידה על יצורנו, לדעת היטב את רצון בוראינו. ומתוך כך נזכה תמיד לקיים 'נעשה ושמע'.

לדרוש את כבוד בוראם, ובקשו להזכיר לפניו את מהותם ואת טבעם של התחתונים, וזהו שהכפילו את לשונם באמרו: 'מה אנוש כי תזכרנו וכן אדם כי תפקדנו', כי מלבד מה שתיבת 'אנוש' מבטא את היצור האנושי יש בה בכדי להזכיר את העוון החמור של דור אנוש שנמשכו אחר הבלי עבודה זה שלא היה בו שום ממשות. גם תיבת 'אדם' מורה על האדם המיוחד הוא 'אדם הראשון' שגם הוא לא החזיק מעמד, וכבר ביומו הראשון נכשל במצוה יחידה שניתנה לו. ולמה אם כן יתנו את התורה למין האנושי, הרי ודאי לא יחזיקו מעמד כאבותיהם, ולא תתקיים בכך תכליתה של תורה. ועדיף אם כן שתינתן התורה להמלאכים שהינם רוחניים, ומשתוקקים לקיים את גזירות מלכם, ועל ידם אכן יתרבה כבוד שמים.

כבוד שמים מנתינת התורה בתחתונים

אולם דעת הקב"ה היתה שונה מדעת המלאכים, וביקש ממשו שיחזיר להם תשובה. ותשובת משה בכללותה היתה, שטענה זו היא הנוגתת שישאל יזכו בתורה, שכן דוקא על ידי אלו שיש להם יצרים רעים מתרבה באמת כבוד שמים, כי צריכים הם לכופף את רצונם ולבטלו לרצון בוראם, וזהו אכן כבוד ליצורינו, לא כן המלאכים שאין להם רצון זולת רצון הבורא ב"ה, המה אינם יכולים להרבות כבוד שמים כבני אדם החומריים.

זהו שאמר להם משה: 'תורה שאתה נותן לי מה כתיב בה - 'אנוכי ה' אלהיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים' כלומר, כשהבורא ברוך הוא מזכיר אל אלקותו על ישראל הוא מתפאר בזה שהוא אדון על ישראל שבעבר הלא רחוק היו שקועים במ"ט שערי טומאה. וכמעט שלא היה חילוק בינם לבין המצרים הנמשכים ביותר אחר הפחיתות והחומריות, ואעפ"כ נתנו כבוד לבוראם ומלכותו ברצון קבלו עליהם, והם מבטלים רצונם לרצון בוראם, אולם אתם המלאכים, כלום למצרים ירדתם? לפרעה השתעבדתם? הרי אין לכם זיקה לעניני החומר כלל, ואם כן תורה למה תהא לכם?! ובהמשך מנה משה שאר הדברות שיצא מפי הקב"ה,

עליית משה למרום לקבל את התורה

איתא בגמרא (שבת פח): 'אמר רבי יהושע בן לוי: בשעה שעלה משה למרום אמרו מלאכי השרת לפני הקדוש ברוך הוא: רבנו של עולם, מה לילוד אשה בינינו? אמר להן: לקבל תורה בא. אמרו לפניו: חמודה גנוזה שגנוזה לך תשע מאות ושבועים וארבעים דורות קודם שנברא העולם, אותה מבקש ליתנה לבשר ודם? מה אנוש כי תזכרנו וכן אדם כי תפקדנו ה' אדנינו מה אדיר שמך בכל הארץ אשר תנה הודך על השמים! - אמר לו הקדוש ברוך הוא למשה: החזיר להן תשובה! - אמר לפניו: רבנו של עולם, מתיירא אני שמא ישרפוני בהבל שבפיהם. - אמר לו: אחוז בכסא כבודי, וחזור להן תשובה, שנאמר (איוב כו, ט) 'מאחז פני כסא פרשזו עליו ענני'. ואמר רבי נחום: מלמד שפירש שדי מזיו שכיתו ועננו עליו. אמר לפניו: רבנו של עולם, תורה שאתה נותן לי מה כתיב בה - 'אנוכי ה' אלהיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים' (שמות כ, ב). אמר להן: למצרים ירדתם? לפרעה השתעבדתם? תורה למה תהא לכם?! שוב מה כתיב בה - 'לא יהיה לך אלהים אחרים' (שם), בין הגויים אתם שרויין שעובדין עבודה זרה? שוב מה כתיב בה - 'זכור את יום השבת לקדשו' (שם פסוק ח), כלום אתם עושים מלאכה שאתם צריכין שבות? שוב מה כתיב בה - 'לא תשא' (שם פסוק ז), משא ומתן יש ביניכם? שוב מה כתיב בה - 'כבד את אביך ואת אמך' (שם פסוק יב), אב ואם יש לכם? שוב מה כתיב בה 'לא תרצח' (שם פסוק יג), 'לא תנאף' (שם), 'לא תגנב' (שם), קנאה יש ביניכם? יצר הרע יש ביניכם? מיד הודו לו להקדוש ברוך הוא, שנאמר 'ה' אדנינו מה אדיר שמך' (תהילים ח, י) וגו' ואילו 'תנה הודך על השמים' (שם פסוק ב) לא כתיב. ע"כ לשון הגמרא.

דאגת המלאכים מנתינת התורה בתחתונים

כשמעיינים בגמרא זו מתעוררת תמיהה. וכי התאוו המלאכים לתורה כל עוד שלא ידעו תוכנה? ואם כן ידעו תוכנה למה אכן התאוו? ומה אם כן השיבם משה?

ויש לומר, שידעו המלאכים שהתורה היא בחינת 'מלכות', ומהותה היא גזירות וחוקים שעל המקבלה לקיימם. ועל ידי קיומם מתרבה 'כבוד שמים'. וכעין כבודו של מלך בשר ודם, המתרבה כשגזירותיו מתקיימים. בנוסף ידעו המלאכים כי כל משפטי התורה הם אמצעים לקדש את המקיימים עד שיהיה מוכשר להתדבק בנותנה.

כיון שכן, לא עלתה על דעת המלאכים שעתידה התורה להינתן לבני אדם, בידעם כי יצר לב האדם רע מנעוריו, והינו נוטה ומתאוה לחומריות, ועל כן לא יתוצה הבורא ב"ה להנחילם את התורה, כי קרוב לוודאי שיהפכו הקערה על צידה, כי טבעם החומרי ימשך אותם אל ההיפך, וכשלא יקיימו גזירות הבורא, לא תהיה בכך עילוי וכבוד לבוראינו כי אם מרידה במלכות שמים.

אמנם בראותם שלא כן עלתה על דעת העליון, וכבר עלה משה למרום לקבל את התורה, חששו מפני הבאות, בקשו

תיקון ליל שבועות

א. איתא בזוהר שחסידיים הראשונים היו נעורים כל הלילה ועוסקים בתורה, וכבר נהגו רוב הלומדים לעשות כן, ואיתא בשו"ע האר"י ז"ל שכל מי שבלילה לא ישן כלל ועיקר והיה עוסק בתורה, מובטח לו שישלים שנתו ולא יארע לו שום נזק, והטעם כתב המ"א ע"פ פשוטו שישאל היו ישינים כל הלילה והוצרך הקדוש ברוך הוא להעיר אותם לקבל התורה [כדאיתא במדרש] לכך אנו צריכין לתקן זה (סי' תצ"ד ס"ב שם סק"א).

ב. גדול מעלת תיקון הלימוד בלילה זו מבואר בזוה"ק, וכבר נדפסו המאמרים בתיקון ליל שבועות, לכן יזהר האדם מאד ומאד בתיקון לילה זו בלמוד כסדר שנדפס בתיקון ליל שבועות, ויזהר בדקדוק התיבות ממש כמו בק"ש כי טוב מעט בכונה (יסוד ושורש העבודה שער ט"ו פ"ב).

ג. וז"ל ספר שער הכוונות (חשיב חג השבועות ודווש א): ולא עוד אלא שצריך האדם שלא לישן בלילה הזאת כלל, ולהיות כל הלילה נעורים ועוסקים בתורה, כנו' באורך בהק' ספר הזוהר בפ' בראשית ובפ' אמור. ודע כי כל מי שלא ישן בלילה הזאת כלל אפילו רגע אחד, ויהיה עוסק בתורה כל הלילה, מובטח לו שישלים שנתו, ולא יארע לו שום נזק בשנה ההיא, וכמ"ש הרשב"י בהקדמ' בראשית ז"ל: דיפוק ההוא שתא בשלם וכי עיי"ש, ולא עוד אלא שהוראת חיי האדם בשנה היא תלויה בענין זה, כי אם לא ישן כלל ודאי שלא ימות בשנה ההיא, ודי בזה, ולכן פשט המנהג הזה בישראל לעסוק בתורה כל ליל חג השבועות.

ד. ובספר בן איש חי (הליכות שנה א' פרשת במדבר) כתב ז"ל: יזהרו שלא לדבר שיחת חולין כל הלילה, וצריך להם שמירה גדולה בזה בלילה זה, מפני דכל עת שיש אסיפה מאנשים הרבה, דרכו של יצר הרע להכשילם לדבר דברי חול, ומדברי לדבר יבואו לדברים אסורים של שחוק ושל לשון הרע, ויזהרו ללמוד כל סדר הלימוד של זאת הלילה, בחשק גדול ובשמחה רבה והתלהבות הלב, כי הלימוד המתוקן לזאת הלילה עושה פרי גדול למעלה, וממשיך לנפש האדם קדושה וטהרה, ויתגבר כארי לישב על המשמר בעינים פקוחות לדחות את השניה, ולא יתנמנם כלל, כי רבינו האר"י ז"ל החמיר מאד בענין השניה בזאת הלילה יותר מליל השבעה רבה, וכוננו בשער הכוונות בדרוש הלילה הזאת עכ"ל.

ה. כתב בספר שלי"ה (מס' שבועות פ' ט' נ' מצוה את ה) ז"ל: החרדים לדבר ה' ישתדלו שיהיה מנין ביחוד, דכל ביה עשרה שכינה שריא. וכתב שם עוד (פ' דרך חיים תוכחת מוסר ור"ט) ז"ל: ומזה יתעורר האדם אין יעלה על מחשבתו לבטל מלימודו לדבר דברים בטלים, או מלימודו אפילו בשביל מצוה כמבואר לעיל, ואין יבטל בשביל בטלה, אשרי שומע דברי אלה ויתמלא הלחלה, להגות בתורת ה' יומם ולילה, ואז טוב לו סלה עכ"ל.

ו. המנהג הזה נתפשט בכל מקום כולם כאחד מגדולים ועד קטנים (שלי"ה שם אות ד').

ז. סדר הלימוד בלילה זו, תחילה תורה נביאים וכתובים, ואחר כך המדרש, ואחר כך האידרא רבא, כי כן מפורש בזוהר הקדוש למלעי באורייתא מתורה לנביאים ומנביאים לכתובים ובדרשות זקראי ובראי דחכמתא, וזוהר הר"ר שבחי ז"ל.

ח. כתב בספר שלי"ה (מס' שבועות פ' ט' נ' מצוה את ה) ז"ל: החרדים לדבר ה' ישתדלו שיהיה מנין ביחוד, דכל ביה עשרה שכינה שריא. וכתב שם עוד (פ' דרך חיים תוכחת מוסר ור"ט) ז"ל: ומזה יתעורר האדם אין יעלה על מחשבתו לבטל מלימודו לדבר דברים בטלים, או מלימודו אפילו בשביל מצוה כמבואר לעיל, ואין יבטל בשביל בטלה, אשרי שומע דברי אלה ויתמלא הלחלה, להגות בתורת ה' יומם ולילה, ואז טוב לו סלה עכ"ל.

ט. וכתב בספר לב דוד להחיד"א (פרק ל"א) ז"ל: ותימה על האנשים האלה המשנים מנהג כל ישראל, דמי שאמר לקרות הלילה הזו בתורה שהם רשבי"ו וחברוהי קדישין והאר"י זצ"ל הן הם אמרו שילמדו תנ"ך וכו', ומאחר דנחתו לקיים דבריהם מדוע מאנו לקבל הסדר דתיקון רבנו, ואשרי הנזהר בהם בשומרם עקב רב ועם שונים אל תתערב עכ"ל.

י. נהגו כל ישראל לומר סדר התרי"ג מצוות בשבועות, משום דבעשרת הדברות יש תרי"ג אותיות כנגד תרי"ג מצוות דאורייתא ושבע דרבנן, כי הכל מרומזים בהלוחות, מה שאין הפה יכול לדבר ואין האוזן יכול לשמוע (שורית ב"ח פ"ד).

יא. וראוי ללמוד התרי"ג מצוות בס' אור השנים, וקודם ללמוד יאמר לשם יחוד וכו' והריני רוצה ללמוד תרי"ג מצוות שצויה לי הבורא ית"ש ויתעלה, וכונתי כדי לידע להזהר בהם ולשמור ולעשות אותם, וכשיגיע לאותם מצוות הנוהגין בזמן הזה יקבל על עצמו במחשבתו בשמחה עצומה בקבלה אמיתית לקיימם, כי זה עיקר ושורש הלימוד (יסוד ושורש העבודה שם).

יב. הנוהגין להחמיר בדאורייתא בזמן צאת הכוכבים דר"ת, וסומכין על קריאת שמע שעל המטה, יש להם לזהר בליל שבועות לקרוא הקריאת שמע קודם הלימוד (תשובות והנהגות לחג השבועות).

יג. הנשים אין אומרות הלימוד של ליל חג השבועות אלא ישנות כבכל לילה (עוד יוסף חי פי' ושלח).

יד. מי ששותה לצמאונו בעת לימודו, ובדעתו לשתות עוד כמה פעמים במשך הלילה, אם כיון בברכת שהכל לפטור בה כל השתיות שלאחריה, אינו מברך שנית (מ"ב סי' קפ"ד סק"י).

טו. ומה עדיף טפי שיברך בורא נפשות ויחזור ויברך שהכל על כל שתיה ושתייה (הליכות שלמה פ"ב ס"ג).

טז. ואם יש חשש שיעבור כדי שיעור עיכול בין כוס לכוס, נכון מאד שיברך ברכה ראשונה ואחרונה על כל כוס וכוס (מנחת יצחק ח"ה סי' ק"א).

שבילי באשמורת הבוקר

טז. בהגיע עת אשמורת הבוקר קודם עלות השחר מעט יש לטבול במקוה, ועי' כן אנו מקבלים תוספת קדושה (שער הכוונות שם).

טז. חמנו סמוך לאור היום קודם עליית השחר בעת שמשחיר פני הרקיע כמו חצי שעה (סידור הארז"ל הר"ר שבחי ז"ל).

זוהרות משיחה בשלילה

יז. בשם מורי גר"ו (הבעל שם טוב) צריך לזהר מאוד אחר התיקון שעשה בלילה, שלא יפסיק בשום שיחה בטילה עד אחר שאמר במוסף קדושת תנו, כי אז עולין כל קישוטי הכלה שעשה בלילה, על כן יזהר מאוד לטהר

מחשבתו, על כל פנים עד כתר זה (שם).
יח. ובספר פלא יועץ (עוד עצה) כתב ז"ל: ובלבד שלא יהא יושב ובטל או מדבר דברים בטלים או אסורים עם המעלה עשן בפיו, כי עושה אלה השניה הנאה להם והנאה לעולם.

שינה קודם התפילה
יט. מי שהיה ניעור כל הלילה ורוצה לישון קודם אור היום, אסור כמו חצי שעה קודם, אף שעדיין לא הגיע זמן תפילה וק"ש, ואם מוסר שינתו לאחרים אין כאן חשש (שורית ב"ח עולם סי' א').

כ. בשו"ת שבת הלוי (ח"י סי' מ"ט) כתב ז"ל: מכ"מ מהרגיל שראיתי דבדבר גדול כזאת שנעשה בצבור וכולם נעורים וכולם צריכים להתוודע שוב בשעת תפילה, רק מיעוט דלא שכח שיאחרו עי"ז תפילה הנ"ל, וכיון דאם יתפללו אחרי שניעורו כל הלילה רובם ככולם אין תפלתם תפילה כלל, כי השניה מתגברת עליהם לדלג ושללא לכוון וגם חוטפים ורודפים (מבטלים הפיוטים), ועכשיו במאורח מתפללים במתינות ובכוונה רצויה, אלו היתה שאלה כזאת באת לפנינו מה עדיף, ספק הרגיל של לא התפלל כלל, וספק קטן דילמא יאחר עי"ש

שינה, מכ"מ רובם ככולם לא מאחרים, היה בודאי דעת תורה מחייב ג"כ לדחות ספק התפילה של עכשיו כלל לפני ספק איסור שינה לפני התפילה, זהו הנראה לעיני היות שגם אני ראיתי גדולים וטובים שעשו זה, אע"פ שמצוה גמורה לחפש דרך של שומר וכה"ג, ואני בעצמי רגיל מאבותי ורבותי להתפלל מיד בעלות השחר כותיקין דרך התעוררות וחמימות הלב וברוב עם עכ"ל.

כא. ולפי הנראה דכל אחד צריך להרגיש בעצמו, אימתי הזמן הנכון שיתפלל בכונה כראוי ליום קדוש זה.
כב. ההולך לישון קודם התפילה, יזהר לקרות קריאת שמע קודם השניה אם יש חשש שיאחר זמנה, או שיעמיד שומר שוודאי יעיר אותו קודם הזמן (כף החיים סי' נ"ח סק"ד).

כג. זמן קריאתה משיכיר את חבירו הרגיל עמו קצת ויכירונו (שלחן ערוך סי' נ"ח ס"א), והוא כחמישים שקודם קודם הנץ החמה, ובדיעבד שיירא דירתו ויירא שיאחר זמנה יקרא קריאת שמע בזמן עלות השחר (שם מ"ב סק"י).

כד. ההולך לישון שינת קבע אחר עלות השחר קודם התפילה, יכול לגמור התיקון וכן יקרא קריאת שמע קודם ברכת התורה, ויברך ברכת התורה אחר שיקום משינתו (שורית מהר"ש ח"א סי' ט"ב, תוספת חיים על ספר ח"י אדם סי' ס' סק"ו בשם בעל הדברי חיים).

ברכות השחר
כה. הישן בלילה פחות משיעור ששים נשימות, דינו כאילו היה ער (פסקי סידור הרב).

כו. אם ישן יותר מששים נשימות, לכו"ע מברך כל הברכות (מ"ו סי' מ"ב סק"ד).

כז. שיתין נשמיין, רבו בו הדעות בשיעור זה, ו"א דהוא ג' שעות, ו"א דהוא יותר מחצי שעה, ו"א דהוא שיעור מעט יותר משלשה מינוט, ע"כ בעל נפש יחמיר לפי כחו (סיד' ד' באור הלכה ד"ה זוד וכו').

כח. הגיע זמן עלות השחר והוא עוסק בתורה או בתפילה, אינו צריך להפסיק וליתול ידיו מיד, וכן מותר אז לילך יותר מארבע אמות קודם הנטילה, ואף אין צריך לדקדק שלא לגעת בעיניו ובמלבושיו וכדו', ואף אם לא ישן בערב החג דאז אינו מברך ברכת התורה מספק, ויש לו לשמוע מאחר, אעפ"כ מותר בתלמוד תורה, ומ"מ אם אפשר יבקש מאחר שיצויאנו בברכה זו (הליכות שלמה שם ס"ג).

כט. כשנוטל ידיו בעלות השחר לא יברך על נטילת ידים רק לאחר עשיית צרכיו, ואז יברך על נטילת ידים ואשר יצר (מ"ב סי' ד' סק"ל).

ל. מי שלא ישן אף בערב החג, לא יברך ברכת התורה בעצמו, אלא יבקש ממי שישן שיצויאו בברכתו ויאמרו מיד אחר כך איהו פסוקים, או שיכוון בברכת האבה רבה לצאת ידי ברכת התורה, וילמוד מעט תיכף אחר שמו"ע (מ"ב סי' מ"ז סק"ח).

לא. ובשו"ע הרב (שם ס"ג) כתב דאם אין לו מי שיצויאנו בברכתו יברך בעצמו. ובספר כף החיים (שם סק"ו), וכל בפסקי סידור הרב, רכ"י יוסף סי' מ"ז סק"ג) כתב בשם האר"י"ל שלכתחילה מברך לעצמו, ועי"ש שכתב עוד דכן המנהג פשוט דהניעור כל הלילה מברך בבוקר ברכת התורה, ואחר המנהג לא אמרינן ספק ברכות להקל.

לב. אכן אם היה ישן בערב החג שינת קבע על מטתו (בספר הליכות אבן ישראל כתב שישן ימים שינת ארעי שלא על מיטתו, לא חשיב הפסק) [אפילו אם שנתו ביום היה בבגדיו (הליכות שלמה ס"ג)], אף אם בלילה שלאחריו היה ניעור כל הלילה, פסק הגאון רע"א דבזה לכו"ע צריך לברך ברכת התורה בבוקר, ואין ברכת אהבת עולם של ערבית פוטרתו אם לא למד מיד אחר התפילה (מ"ב שם).

לד. יש עוד עצה, להנות ביום קודם, שאינו רוצה לצאת בברכת התורה רק עד למחר בבוקר כשירצה לברך (שורית אבן ישראל ח"ט סי' ט"א אות ב', ובספר הליכות אבן ישראל כתב בשמו (בבד"ק) שאין לעשות).

לה. ולענין ברכת אלוקי נשמה וברכת המעביר שינה, דעת הא"ר שלא לברכם אם היה ניעור כל הלילה, ויש מפקפקין בזה, ולכן יראה לשמוע אלו שתי הברכות מאחר וכיון לצאת ממנו, ואם ישן בלילה ששים נשימן לכו"ע יכול לברכם (מ"ב סי' מ"ז סק"ב).

לו. ו"א דמברך כל הברכות אנה שלא ישן כלל, לפי שעל מנהגו של עולם נתקן (כף החיים סק"ט בשם האר"י ז"ל).

לז. ו"א דסגי שינת ארעי כל שהוא ואף שלא על המיטה, בין אם הוא בלילה ובין אם הוא ביום שלפניו, כדי לברך ברכת אלוקי נשמה וברכת המעביר שינה (הליכות אבן ישראל).

לח. אם אינו מוצא מי שיצויאו יד"ח ברכת אלוקי נשמה וברכת המעביר שינה, ראוי לברכו אחר שינתו הקבוע ביום (תשובות והנהגות לחג השבועות).

לט. לענין ברכה על טלית קטן יש דעות בין הפוסקים וע"כ יראה לכוין לפטור אותה בברכה שמברך על טלית גדול (סי' תצ"ד מ"ב סק"א).

לע. ושאר ברכות השחר לכו"ע יכול לברך, מפני שאין הברכות על הנאת עצמו בלבד, אלא מברכין שהקב"ה ברא צרכי העולם, ואף אם הוא אינו נהנה מ"מ אחרים נהנין, וכן המנהג פשוט ואין לשנות (שלחן ערוך סי' מ"ז ס"ח).

יום אשר עמדת בחורב

גודל החיוב לזכור את מעמד הר סיני
שהוא עמוד שהאמונה סובבת עליו

ירא העם וינעו

ראשית דברינו נפתח בלשונו היוקד והמופלא של הפייטן ביוצר לחג השבועות, שאיזן וחקר את הדיבורים האלה:
וְכָל הָעָם הָאֵלִים אֶת הַרְאָה וְהִשְׁמָעוּ. וְשָׁמְעִים אֶת הַשְּׁמָעָה וְהַרְאָה.
כְּשֶׁהֱבִיר יִצְאָה מִן הַבְּרִית. וְעָזַב עַל הַלְחָזֵת כְּתָבָהּ.
קוֹל קוֹלֵי קְלוֹת וְרִיחַ סַעֲרָה. וְלִפְדֵי לִפְדֵימֵי וְלִפְדֵי אֵשׁ פְּעוֹרָה.
קוֹל חֶ' פֶּנֶן וְקוֹל חֶ' פֶּתְדוּת. סִפְשֵׁשׁ אֶת הַדְּבָר לְכָתוּב.
יִסְכְּבֵנוּ יִסְכְּבֵנוּ סַחֲרֵי תוֹרָה. וְיָרָא הָעָם וַיִּנְעוּ לִפְנֵי הַשְּׁמָעָה.

האי יומא דקא גרים

האי יומא רבה של חג השבועות, הוא היום אשר בו בחר בנו השי"ת והבדילנו מכל העמים לתת לנו את תורתו, לאור זאת אף ציווה אותנו הקב"ה לעשות אותו למועד וליום טוב בשמחה ובתענוגים, כדרך שאנו אומרים בקידוש היום, "אשר בחר בנו מכל עם ורוממנו מכל לשון וקדשנו במצותיו, ויתן לנו ה' אלקינו באהבה, מועדים לשמחה, חגים וזמנים לששון, את יום חג השבועות הזה - זמן מתן תורתנו".
מדרך העולם לעסוק ביום זה בעיקר בשמחה הגדולה והקדושה על אשר זכינו לקבל את התורה הקדושה, שהוא חמדה גנוזה וטמירה, אשר מימות עולם לא היה ולא יהיה כל עם ולשון - וזלת עם בני ישראל - אשר זכו שהקב"ה בעצמו ימסור להם את חמדת שעשועיו, וזכות זה זכינו להתרומם ולהתנשאות למעלה מכל הברואים שבועולם, להיות גוי קדוש בקרב הארץ.
כך גם מקובלנו מאבותינו ורבותינו שהיו ששים ושמיחים עד למאד בתוקף הזכייה הגדולה שזכינו ביום הגדול והקדוש הזה, וכדאיתא בגמרא (פסחים סח:), "רב יוסף ביומא דעצרתא אמר, עבדי לי עגלא תלתא, אמר, אי לא האי יומא דקא גרים, כמה יוסף איכא בשוקא", שהיה רב יוסף מפליג בשמחת מתנת התורה הקדושה שקיבלנו ביום זה, כי אילולא התורה מה יתרון היה בינו לבין שאר האנשים ההמוניים שבשוק, רק התורה הקדושה היא שגידלתו ורוממתו על כל המעשים.

אילו קירבנו לפני הר סיני דינו

אולם יחד עם השמחה הגדולה על שזכינו לקבל היום את התורה הקדושה, הרי שיש לנו להתבונן עוד במהות ושורש קדושת היום, ונחזה לראות כי במעמד קבלת התורה זכינו לשתי מתנות כלולות גם יחד, כשכל אחד מהם משלים את חלק חברו.

ביאור הדברים, דהנה מצד אחד יש לנו באמת את השמחה שזכינו באותו המעמד לקבל את התורה הקדושה, כמו שהקדמונו בראשית הדברים, אבל יחד עם זה יש להוסיף ולהדגיש, שעצם המעמד האדיר יחד עם הגילויים הנוראים שהתחוללו בשעת קבלת התורה, היו מתנה בפני עצמה, זאת מלבד מה שקבלנו בה את התורה, כי מעולם לא זכו ישראל לגילוי שכונה באופן שכזה, שידבר הקב"ה עמהם פנים בפנים מתוך האש.

הגע בעצמך, הרי בכל מקום שמזכירים שם את ענין מתן תורה, אזי מיד ותוך כדי זיבור מזכירים גם את המקום שקיבלנוה - הר סיני, וכגון בשש זכירות שאנו אומרים בכל יום תמיד אנו מזכירים את הפסוקים האלו: "רק הישמר לך ושמור נפשך מאד, פן תשכח את הדברים אשר ראו עיניך, ופן יסורו מלבבך כל ימי חיך, והודעתם לבניך ולבני בניך יום אשר עמדת לפני ה' אלקיך בחורב" (דברים טו, טז), וראים אנו מזה, שיותר ממה שמזכיר את ענין התורה עצמה, הרי הוא מעורר על המעמד של קבלת התורה שחלילה לא נשכחנה. גם רבינו ה"סו"ר בהלכות ברכות השחר (סימן מו), בשעה שמונה את ברכת התורה אותם צריכין לברך בכל יום, הריהו מוסיף שם לכתוב בזה הלשון: "ויכין בברכתו על מעמד הר סיני, אשר בחר בנו מכל העמים וקרבו לפני הר סיני, והשמיענו

דבריו מתוך האש, ונתן לנו את תורתו הקדושה שהיא בית חיינו כלי חמדתו שהיה משתעשע בה בכל יום". שוב חזינו מתוך דבריו, שמלבד השמחה הגדולה על שזכינו לקבל את התורה הקדושה, הרי שבצירוף זה צריך גם כוונה מיוחדת על עצם הזכייה שזכינו לעמוד אצל הר סיני ולשמע את דבר ה' מתוך האש.

הדבר אומר דרשני, כי מאחר שכבר קיבלנו לידינו את התורה הקדושה, מה לי אם קיבלנוה בסניי או במקום אחר, מה ראו לעשות עסק גדול כל כך מעניין זה ולהזכיר לנו תמיד היכן קיבלנו את התורה, אלא ודאי צריך לומר שרוצים להשמיענו בזה דבר גדול, היינו, שלא די בכך שנדע ונזכור את דברי התורה הקדושה, אלא צריך גם שנזכור את הצורה והאופן אשר בו קיבלנו את התורה.

שהוא עמוד שהאמונה סובבת עליו

כבר בכתבי רבותינו הראשונים אנו רואים הפלגות נוראות בגודל החיוב לחזור ולשנן את מאורעות המעמד הגדול והקדוש הזה, שחלילה כל נשכח את מה שראינו בעינינו ומה ששמענו באוזנינו, כי המאורע הזה הוא יסוד מחצבת האמונה הטהורה בהבורא יתברך שמו.

הרמב"ם בהלכות יסודי התורה (פרק ח הלכה א) מבאר בשפה ברורה ונעימה, כיצד בשעת קבלת התורה הגיעו בני ישראל אל תכלית ושלימות האמונה במשה רבינו שהוא עבד השי"ת ושליחו הנאמן, הוא ואין בלתו, וזהו לשונו:

"במה האמינו בו [במשה רבינו], במעמד הר סיני, שעיינינו ראו ולא זר, ואזנינו שמעו ולא אחר, האש והקולות והלפידים, והוא נגש אל הערפל והקול מדבר אליו, ואנו שומעים משה משה לך אמור להן כך וכך, וכן הוא אומר (דברים ה, ז) 'פנים בפנים דבר ה' עמכם', ונאמר (דברים ה, א) 'לא את אבותינו כרת ה' את הברית הזאת', ומינין שמעמד הר סיני לבדו היא הראיה לנבואתו שהיא אמת שאין בו דופי, שנאמר (שמות יט, ט) 'נהג אנכי בא אליך בעב הענן בעבור ישמע העם בדברי עמך וגם בך יאמינו לעולם', מכלל שקודם דבר זה לא האמינו בו נאמנות שהיא עומדת לעולם אלא נאמנות שיש אחריה הרהור ומחשבה", עד כאן לשון הרמב"ם.

ומאז המעמד הנורא והנשגב הזה, עוברת המסורת והעדות על מה שראו אבותינו באותה העת מהאב לבן, והם מעבירים ומנחלים אותם לבניהם אחריהם וכן הלאה עד עולם, בדרך זה עוברת מסורת האמונה בטהרתה משך כל הדורות והזמנים, כי לא במחשכים ובאין רואין רואה ניתן לנו התורה אלא בגלוי ובפרסום לעין כל העולם כולו.

כפי שכתב עוד הרמב"ם באיגרתו המפורסמת 'איגרת תימן', על החיוב להעביר ולהנחיל את מעמד הר סיני לבנינו אחרינו: "וכמו כן זכרו מעמד הר סיני שצונו הקב"ה לזכרו תמיד, וגם הזהירנו מלשכחו אותנו וצונו ללמד אותו לבנינו כדי שיגדלו על תלמודו. הוא מה שנאמר (דברים ז, ט) 'רק השמר ושמר נפשך מאד פן תשכח את הדברים אשר ראו עיניך ופן יסורו מלבבך כל ימי חיך והודעתם לבניך ולבני בניך יום אשר עמדת לפני ה' אלקיך בחורב'".

"וראוי לכם אחינו שתגדלו בניהם על המעמד ההוא הגדול ותספרו בתוך קהל ועדה גדולתו והודו, שהוא עמוד שהאמונה סובבת עליו והטענה המביאה לידי אמת, וגדלו המעמד ההוא על כל גדולה כמו שגדלו הקב"ה שנאמר (דברים ז, ט) 'כי שאל נא לימים ראשונים אשר היו לפניך וגו'".

"ודעו אחינו בברית הזאת ובסברה הזאת שהדבר הגדול הזה שנראה במציאות שהעיד עליו מבחר כל העדים שלא היה מקודם כמוהו וכן לא יהיה אחרי כמותו. והוא שתשמע אומה אחת בכללה דבור הקדוש ברוך הוא ושתראה כבודו עין בעין".

שלא נשכח דבר מן המעמד ההוא

בפרשת ואתחנן (דברים ז, ט) מזהירה אותנו התורה הקדושה: "רק השמר לך ושמור נפשך מאד פן תשכח

את הדברים אשר ראו עיניך ופן יסורו מלבבך כל ימי חיך והודעתם לבניך ולבני בניך", הרמב"ן כותב שם דברים נחרצים ביותר, אשר לגודל הנחיצות הננו מעתיקים כאן כמה דיבורים חוצבי להבות אש מתוך דבריו, וזהו לשונו:

"הכתוב הזה לפי דעתי מצות לא תעשה, הןהיר בה מאד, כי כאשר אמר שניזהר בכל המצות ונשמור החוקים והמשפטים לעשותם, חזר ואמר רק אני מזהירך מאד להישמר ולשמור עצמך מאד מאד לזכור מאין באו אליך המצות, שלא תשכח מעמד הר סיני מכל הדברים אשר ראו שם עיניך הקולות והלפידים את כבודו ואת גדלו ודבריו אשר שמעת שם מתוך האש, ותודיע כל הדברים אשר ראו עיניך במעמד הנכבד ההוא לבניך ולבני בניך עד עולם. ופירש הטעם, כי השם עשה המעמד ההוא כדי שתלמדו ליראה אותו כל הימים ואת בניכם תלמדו לדורות עולם, אם כן עשו אתם ככה ואל תשכחו אותו".

"והנה קודם שיזכיר הדברות שנאמרו שם, הזהיר במצות לא תעשה שלא נשכח דבר מן המעמד ההוא ולא נסירהו מלבנו לעולם, וצויה במצות עשה שנודיע בו לכל זרענו מדור לדור כל מה שהיה שם בראייה ובשמיעה. והתועלת במצוה הזאת גדולה מאד, שאם היו דברי התורה באים אלינו מפי משה בלבד, אף על פי שנבואות נתאמתה באותות ובמופתים אם יקום בקרבנו נביא או חולם חלום ויצונו בהיפך מן התורה ונתן אלינו אות או מופת יכנס ספק בלב האנשים, אבל כשתגיע אלינו התורה מפי הגבורה לאזנינו ועיינינו הוראות אין שם אמצעי, נכחיש כל חולק וכל מספק, ונשקר אותו, לא יעילהו אות ולא יצילהו מופת מן המיתה בידינו, כי אנתנו היודעים בשקרות".

"זהו שאמר שם (שמות יט, ט) 'וגם בך יאמינו לעולם', כי כשעתיק גם כן הדבר לבנינו ידעו שהיה הדבר אמת בלא ספק כאלו ראוהו כל הדורות, כי לא נעיד שקר לבנינו ולא ננחיל אותם דבר הבל ואין בס מעיל. והם לא יסתפקו כלל בעדותנו שנעיד להם, אבל יאמינו בודאי שראינו כולנו בעינינו, וכל מה שספרנו להם", אלו הם דבריו.

אני מעלה עליכם כאילו שאחת עומדים לפני הר סיני

ממוצא הדברים האלה אתה למד, שאין די בתלמוד התורה וידיעתה בלבד, אלא יחד עם זה צריך לחזור ולשנן את יסודי האמונה הטהורה, היות ושני עניינים אלו דבוקים וחבוקים זה בזה, כי תורה בלא אמונה ואין אמונה בלא תורה, אלא שניהם יחד תלויים זה בזה.

על כן אחי ירעי, בהגיע העת הזאת הזמן הגדול והקדוש של קבלת התורה, עורר נא והתעוררו נא לחזור ולשנן ולעורר בקרבנו את זכר המעמד הנורא בהר סיני, שהוא העמוד שהאמונה סובבת עליו, ומקובלנו מאבותינו ורבותינו, כי כשם שבחג השבועות זוכים אנו לקבל את התורה מחדש, כך גם אנו זוכים לעורר בקרבנו את נוראות המעמד הגדול והקדוש של קבלת התורה, לעמוד שוב למרגלות ההר העשן כולו, ולשמע את קול ה' מדבר מתוך האש - אנוכי ה' אלוקיך ולא יהיה לך.

כי כן אמרו חכמינו במדרש (פסיקתא פסיקא יב, וכן הוא בילקוט שמעוני פירשת יתרו רמז רטא), "אמר הקדוש ברוך הוא לישראל, בני, קיין קורין את הפרשה הזאת [של קבלת התורה] בכל שנה, ואני מעלה עליכם כאילו שאתם עומדים לפני הר סיני ומקבלין את התורה, אימתי, 'בחדש השלישי לצאת בני ישראל מארץ מצרים' (שמות יט, א)".

יעזור השי"ת, שנזכה באמת להנחיל את האמונה הטהורה במעמד הר סיני ובקבלת התורה לבנינו אחרינו עד עולם, ולא ימוש מהם ומזרעם אמונת עולם ודבקות בעץ החיים, והיה אמונת עתיך חוסן ישועות חכמת דעת יראת ה' היא אוצרו וצדיק באמונתו יחיה.

דרך ארץ קדמה לתורה

מסכת אבות

הוסיף הרבי ואמר: אינני קובע חלילה שכך 'חייב' להיות כסדר הזה... אבל הדבר ברור שאם משנים מדרכי אבות עלולים בנקל להגיע להתדרדרות חמורה רח"ל.

נו! - סיים הרה"ק מבעלזא, האם כדאי לוותר על הקאלפיק? הרי מוטלת עלינו אחריית דורות הבאים!

בשנים קדמוניות כאשר מלאכת הדפוס היתה עדיין יקר המציאות, ומחמת ההוצאות המרובות הכרוכות בהדפסה לא נדפסו ספרים רבים כבימינו, היו היסודיים והחומשיים ושאר הספרים נשמרים בשמירה יתרה. כל סידור וכל חומש היה יקר מאוד בעיני בעלי, והיה מחשב מחשבות כיצד ניתן 'לשמר' שיישאר הספר בשלימותו לאורך ימים ושנים, ואף לזורות הבאים.

אחת העצות המפורסמות שהשתמשו בה בימים ההם, היתה על ידי הוספת דפים ריקים בתחילת הספר ובסופו, כך שאף אם ח"ו יקרע ויתלש דף אחד או שנים יהיה זה מן הדפים המיותרים העודפים והריקים, ולא ישחת חלילה גוף הספר עצמו.

כיצא בדבר המשיג בזה מגיד מישרים דמתא הנודע הגה"צ רבי בן ציון ידלר זצ"ל משל נאה זה לענין הגדרים והסייגים, שצריך האדם להוסיף גדרים וחומרות והרחקות שונות, שאף אם יכשל ח"ו, לא יכשל בגוף המצוה עצמה רק בגדריהם והסייגים ובחומרות הנוספות, כדי להרחיק את האדם מן העבירה.

• § • § •

"ויהי מורא שמים עליכם" (א.א)

סיפר הרה"ק בעל "שומרי אמונים" ז"ע, פעם ישבו קבוצת חסידים שהסתופפו בצל רבם הקדוש, ושוחחו ביניהם בדרכי עבודת השם יתברך, והגיעו למסקנא שכבר עסקו די הצורך בעבודה שמתוך 'יראת העונש' שהיא היראה הנמוכה, והחליטו שהגיע הזמן להתעלות מדריגה ולעבוד את הש"ת מתוך 'יראת הרוממות'.

אולם כאשר הציעו את הדברים בפני רבם דחה את דבריהם במחי יד, ואמר: תדעו נאמנה שעדיין לא השגתם גם את מדרגת יראת העונש הפשוטה! כי מי שיש לו יראת העונש כראוי ירא לנפשו אפילו לשתות טיפת מים שאינה צריכה לו מרוב פחד הבורא. ולכן אל תדמו בנפשכם שכבר השגתם את הדרגה הראשונה, שהנכם כבר ממהרים לעלות אל המדרגה הגבוהה.

מורי ורבי כ"ק האדמו"ר ממשכנות הרועים הגה"צ רבי בנימין רבינוביץ זצוק"ל חבר הבד"ץ היה רגיל לומר, שמדרך הצדיקים אף לאחר שכבר השיגו מדריגת רמות באהבת השם ובידאת הרוממות, להתחיל את עבודתם מידי יום ביומו מתחילת המדרגות, דהיינו שמקודם מכניסים בליבם פחד ויראת העונש, ורק אחר כך עולים ומתעלים מדרגה אל דרגה במדרגת יראת הרוממות ואהבתו יתברך שמו. כמ"ש בזהר הקדוש (ח"ג נו.) שאין האדם משיג מעלת האהבה עד שתקדים בו היראה, ע"ש.

סיפור נפלא - שיש בו טיב תוכחת מוסר והדרכה, סיפר לי בני מורנו הרה"ג ר' מאיר הכהן שליט"א בעל 'טיב ההלכה' שנחקק בזיכרונו מחזה נורא הוד מימי ילדותו, בעת שלמד והתחנך בתלמוד תורה שומרי החומות שבירושלם קרתא דשפריא.

באותה הכיתות היה המלמד הנודע הרה"ח ר' שמואל ווייסנשטרן זצ"ל, שהתקבל מאוד בלב התלמידים והשפיע עליהם יראת שמים מופלגת. פעם אחת נכשלו התלמידים בדבר חטא כל שהוא, ובדברי תוכחתו השכיל המלמד הנ"ל להחדיד בתלמידיו - שהיו אז כבני שש ושבע, את יסודות האמונה בשכר ועונש, בצורה חיה כנתינתה מסיני!

עם סיום הדרשה המאלפת, הורה המלמד לכל הילדים לעמוד ולהסתדר בשורה אחד אחרי השני, באומרו אליהם שמפני אותו חטא שחטאו הולכים עכשיו להובילים בשורה לקבל את העונש בגיהנם... מרוב פחד וחלחלה התחילו הילדים לבכות כשדמעות נושרות מעיניהם, ותעל זעקתם עד לב שמים אחר שהתחרטו בלב שלם על מעשיהם. - או אז אמר המלמד, שמכיוון שעשו תשובה בלב שלם נמחל להם אותו החטא, ועל כן אין אנו הולכים אל הגיהנם, וכל אחד יחזור לשבת על מקומו בשלום.

דברי המוסר הנוקבים הללו, בצירוף ההמחשה המוחשית שחו הילדים

לרגל הופעת ספרו החדש המיוחד והנפלא של מורנו ורבינו הגה"צ שליט"א - **"טיב האבות" על פרקי אבות שיצא בעזהש"ת בימים הבאים לאור עולם (לע"ע על פרקים א' וב').** הגנו בזה במדור **"טיב המעשיות" - ליקוט מעט מזעיר על קצה המזלג מתוך הספר הנהדר.**

שיבצנו עתה במדור זה מן הסיפורים השייכים לפרק א', שהוא הפרק השייך להאי שבתא דיון, והוא הפרק הפותח את הספר הגדול, ועוד חוץ למיעד בעז"ה במדורים נוספים על הפרקים הבאים, להגדיל תורה ולהאדירה.

ובעמדנו כה בשבת שלפני חג השבועות, נודע מה שכתבו בספרים הקדושים שבבל רגל יש שבת מלפניו הכמין את ישראל לקראתו, כמו 'שבת הגדול' לפני פסח, ו'שבת שובה' לפני יום הכיפורים, ומדי השבת שלפני שבועות - הלא היא נקראת "שבת דרך ארץ", על שם (תרא"ר פ"א) 'דרך ארץ קדמה לתורה'. שכן שבע שבתות המימות מחובותינו אנו בתיקון המידות, כל מידה ומידה לפי השבוע המיוחד לה. ואין לך מתאים יותר לתיקון המידות ול'שבת דרך ארץ' כפרקי אבות הללו, שכולם מלאים הנהגות ישירות לתיקון המידות.

דבר בעיתו מה טוב לקראת זמן מתן תורתנו באהבה, להבנה מעליא במדרי 'דרך ארץ קדמה לתורה', אמן

טעם שנקראת מסכתא זו בשם 'אבות', נראה בדרך הרמז שהיא 'אב' לכל ספרי המוסר והיראה. וכל המוסר הנמצא בספרים הקדושים ובכל ספרי המוסר כולם נכללים ונובעים ממסכתא זו, שיש בה 'אבות' לכל דרכי המוסר ולימוד מידות טובות ודרך ארץ.

וגדולה מעלת מסכתא זו מכל ספרי המוסר, שכולה חצובה ומזוקקה מדברי ראשונים כמלאכים תנאים קדושים שרפי מעלה, וכל דבריהם נגחלי אש, דברי אלוקים חיים.

באחת הדרשות שנשאתי בחסדי ה' [בשידור] בפני קהל בני תורה תלמידי לימוד המוסר ובני עליה בארצות הברית, נסובה השיחה אודות גדול חובת לימוד המוסר מידי יום ביומו. ובתוכחת מוסר על אשר משום מה כהיום מזלזלים בלימוד זה בישיבות הק', ואין מקדישין לכך זמן ראוי [מלבד בחודש אלול].

בימים שלאחר אותה דרשה נגש אלי ראש ישיבה אחד, שהגיעה אליו 'הקלטה' מאותה דרשה, והחל להתנצח עמי בענין זה. בין הדברים טען בפני שבהיות הישיבות הללו שבפניהם דברתי הולכים לאורו ושיטתו של ראש גולת אריאל, מרן הגאון רבי אהרן קוטלר זצ"ל, אין לנו לשנות את סדרי הלימוד ולהוסיף 'סדר מוסר' בישיבה הקדושה.

תיכף על אתר נתן ה' בפי תשובה ניצחת, ושאלתי מלפניו, האם ניתן לדמות את אורחות החיים של בני דורנו אנו לדורו של ר' אהרן? הן מבית והן מחוץ, כשמסתובבים במה שיש כיום בתוך כל בית, בצורת הבגדים והמכונות ושאר כל ענייני העולם... הלא רחוקים אנו כרוחק מזרח ממערב מן ההסתפקות במועט של ר' אהרן ושל בני דורו, שהיו כל חייהם בפשטות ובצניעות מופלגת כנודע.

ומעתה באם לשיטתו ולאורו של ר' אהרן נוהים אנו, איך יעלה על הדעת לדרוף בכל אלו העניינים אחר הבלוי עולם הזה, ולהיגרר כמו 'מגנט' אחר רוח הרחוב השולט בחוצות...

אלא על כרחנו מוכרחים אנו להיענות לפי צרכי הדור, שלעת כזאת שהעולם מלא ניסיונות שווא ומדומים, מן ההכרח להוסיף ולשקוד בלימוד מוסר ויראת שמים טהורה.

מסופר על איש יהודי אחד שהיה טרוד תדיר להביא את טרף ביתו, ובא לפני הגאון רבי ישראל סלנטר ז"ע ושאלתו בפיו, היות ואינו מוצא זמן ללימוד במשך היום כי אם כמחצית השעה בלבד, לכן נפשו בשאלתו מה עדיף שילמד באותה חצי שעה גמרא עם תוס' ומפרשים, או שמא יש להעדיף את לימוד ההלכה כדי שידע להורות את המעשה אשר יעשה? ענה לו הרב בתקיפות: לא עיין ולא בקיאות לא הלכה ולא הוראה, תלמד מוסר! שכן מתוך לימוד המוסר תיווכח לראות שיש לפניך עוד זמן רב ביום שאינו מנוצל כדבעי... ונמצא שמתוך ההתעסקות בספרי יראה מוסר תמצא את זמנך גם לשאר עיסוקים שבתורה!

• § • § •

"ועשו סגן לתורה" (א.א)

עובדא נוראה מקובלת בחצר הקודש בעלזא, כאשר נישא הרה"ק ר' שמואל זצוק"ל בנו בכורו של מרן מהר"י מבעלזא ז"ע עם הרבנית הצדקנית מרת שרה ע"ה בת הרה"ק בעל "צמח צדיק" מוילניץ ז"ע, לאחר ימי השבע ברכות הופתעה הכלה הצעירה לראות את בעלה רבי שמואל חובש כובע 'קאלפיק' לראשו כמנהג בית בעלזא, והיה מלבוש זה משונה מאוד בעיניה, שלא ראתה כזאת בארץ מולדתה ובבית אביה לא נהגו כן, והתקשתה מאוד להתרגל למלבוש זה.

אך רבי שמואל הצדיק לא אבה כמובן לשנות חלילה ממנהג בית אבותיו, ונגרם לה לכלה עוגמת נפש וצער מזה עד שהחלה לבכות.

כאשר שמע על כך חמיה הצדיק מרן הרה"ק מבעלזא, קרא אותה לפניו ודיבר על ליבה דברי פיוסים. בין הדברים אמר לה בנעום ובחן, הרי רואים אנו בעינינו את ענין 'ירידת הדורות', ומדרך העולם שכשהבן משנה אף במעט מדרכי אבותיו הרי סופו חלילה להתדרדר יותר רח"ל! אם האב הולך עם קאלפיק הרי בנו כבר עלול לשנות וללבוש כובע פשוט, ואילו הנכד ילך עם נוצה הנעוצה בכובע... הדור הבא כבר יתעטר בכובע קש... וזה שלאחרי ילך עם 'כיפה' בלבד לראשו, שאף היא תצטמצם ותתקטן... עד שלבסוף יגיעו לילך לגמרי בגילוי הראש, ה' ישמרנו.

'לא לקלים המרוזין'

כיסופים עזים היו לי להגיע לרבי שמעון ביום ההילולא שלו, אבל כרטיס לא הצלחתי להשיג בשום אופן. לכל מי ששאל אותי אם אני נוסע? השבתי: "אני רוצה לנסוע ומקווה שה' יתברך יזכה אותי להיות שם ביום ההילולא". בליל ל"ג בעומר רקדנו ושמחנו וערכנו סעודה לכבוד ההילולא, בשעה אחת בלילה עת חזרתי לביתי מסעודת ההילולא שאל אותי שכן אם אני מעוניין לנסוע יחד עם בנו באוטובוס של שתיים בלילה מכיון שיש להם כרטיס זוגי והוא האבא לא יכול לנסוע...

השבתי בחיוב ונסעתי עם בנו הבחור. את התפילה התחלנו באחת מהתחנות הרבות שהיו בדרך וסיימנו אותה בכניסה למירון. אמרתי לבחור שלפני הכל אני צריך למצוא מניין של קריאת התורה זה עוד לפני שאני מעפיל להר להשתטח ולרקוד על ציונו של רשב"י, הוא אמר שימצא אחר כך קריאת התורה בישיבה או בשטיבלך של עיר מגוריו, אבל הוא מצידו יותר חשוב לו לקיים את מטרות בואו ולהשתטח על ציון הרשב"י...

נפרדו דרכינו והנה בתחילת העליה של שביל המהדרין ראיתי מניינים והמתנתי לקריאת התורה. כאשר סיימנו את הקריאה פניתי לבעל הבית ושאלתי אם אני יכול להשאיר את התפילין שלי שם כדי לאסוף אותן ביציאה מה שיקל עלי את המסע וההשתטחות... הוא השיב לי בקצרה: "בתמורה לחמישים שקלים השתתפות בהוצאות אתה יכול!!!"

הייתי המום מהתשובה ושאלתי שוב, הפעם הוא הסביר לי שהמקווה עולה לו כסף ואם אני רוצה לטבול במקווה שלו, אז עלי להשתתף בהוצאות המרובות שלו... עכשיו הבנתי שהוא חשב שבקשתי לטבול במקווה ואפילו לא שם לב שבקשתי להשאיר את הטלית והתפילין... חלפו שתי דקות ופתאום התפעם בי רוחי, שהלוא כל כך רציתי לטהר עצמי לפני בואי להילולא של רבי שמעון ומחמת הבהילות לצאת לא הספקתי והצטרעתי בדבר והנה ה' יתברך סידר לי מקווה פרטי מתוך אי הבנה שלו לבקשה שלי. התלבטתי אם לטבול או לא מחמת קוצר הזמן שהיה עלי להזדרז לשוב לעירי, אך בסוף החלטתי שאם משמים הוא לא שמע נכון אות הוא שעלי לטבול טרם בואי לציון. שילמתי והוא פתח לי וטבלתי... הייתה זו הרגשה עילאית בפרט שמישהו שסיפרתי לו את ההשגחה בצאתי מהמקווה עמד משתומם ואמר שלא נותן לכל אחד כי אם למי שמכירו היטב ואותי לא הכיר כלל...

בתחושת שמחה וטהרה עליתי את ההר עד שהגעתי למחסום משטרה. שם עמדו עשרות יהודים ממתנינים תחת השמש הקופחת לפתיחת המחסום. חששתי שמא פספסתי את הכניסה אלא שאז שמעתי אנשים מתריסים כלפי השוטרים: "כבר שעה וחצי אנחנו מתבשלים כאן ולא פתחתם את המחסום בו זמן שהציון כמעט ריק מאדם!!!!" והנה הבחור היקר מופיע אף הוא לידי באומרו שהלך ממחסום למחסום ועדיין לא פתחו אף מחסום... התברר למפרע שכאשר המתנתי לקריאת התורה וטבלתי במקווה ואף זכיתי לברכת הכוהנים הם המתנינו לפתיחת השער... כעבור כעשר דקות פתחו לנו וזכיתי להיכנס להתפלל ולרקוד בשמחה עצומה. ראיתי בחוש שעל האדם לעשות את רצונו יתברך ועל ידי זה לעולם אינו מפסיד. במקום להתבשל בחום בעצבים ניצלתי את הזמן היטב ברוך השם.

בעל המעשה: ב.ה.

הפענוץ לזכות את הרבים בסיפור של השגחה פרטית פוזנן לשלוח אל ר' שפחה סמואלס
בפקס: 0526517922
או ל: o.y.wines@gmail.com

איחרתי את שעת האכילה בחדר האוכל שבישיבה, והייתי רעב ועייף מטלטולי הודרכים. ניגשתי אפוא למנהל הישיבה והתחנתי בפניו שיתן לי איזה מאכל כל שהוא להשקט את רעבון נפשי, אך הלה השיב שבחפץ לב היה מגיש לפני אוכל לשווע, אך מה נעשה שכבר פינו הפועלים את כל האוכל ולא נשאר מאומה...

ברם - הוסיף כממתק סוד ואמר, בשכונה זו מתגוררת אלמנה צדקנית אחת, שמזה תקופה גילתה דעתה והודיעה להנהלת הישיבה שבעת הצורך ניתן לשלוח בחורים רעבים לסעוד אצלה, וביתה פתוח לרווחה 'בית ועד לחכמים' עבור לומדי התורה. לכן עצתך אמונה שתלך אל ביתה להשקט את רעבונך. אבל הנני להזהירך, שלא תאכל שם יותר מן המוכרח לקיום גופך, כי ידוע לי שאלמנה זו סעודתה בקושי מספקת לעולליה הרכים ולמשפחתה.

בלית ברירה אחרת בפני, שרכתני את רגלי לעבר בית האלמנה כדי להשקט ולו במעט את רעבון לבי, התפללתי לפני בורא עולם שלא אבוא לידי בושח לזן.

והנה מה מאוד גדלה הפתעתי, כשרק דרכו רגלי על מפתן ביתם והצגתי את עצמי כבחור מן הישיבה הסמוכה, מיד נתמלא הבית באווירה חגיגית, ילדים עלזים סיבבו אותי מכל צד בהערכה עצומה, וחלקו לי כבוד מלכים, תיכף פינו לי את הדרך לעבר ראש השלחן כראוי וכיאות לתלמיד חכם.

הם מיהרו לפרוש מפה לבנה חגיגית, והנה נכנסת האם כשבידה כמין מגש עלוב שעליו מונחת ארוחתם הדלה... במתק לשון פתחה פיה בחכמה ופנתה בהתרגשות לילדיה ואמרה: זכיה גדולה נפלה בחלקינו היום, זוכים אנו לארח בתוך ביתנו תלמיד חכם העמל בתורה יומם ולילה! לפיכך הבה נא נשמח כולנו במתנה שהעניק לנו השי"ת וכל אחד יתרום קצת ממנתו עבור התלמיד חכם, כדי שיהיה לו כוח ללמוד תורה!

ואכן מיד הרעו כל הקבוצה בקול צהלה, ובשמחה גדולה ויחירו מארוחתם הדלה למען כבוד התורה.

סיים הגביר את סיפורו ואמר, מאז אותו מעמד נחקק בקרבי אהבת התורה עצומה, באותו רגע נפלא גמלה בליבי ההחלטה שאם יזכני השי"ת ויהיה סיפק בידי, אפתח את לבי להחיל שפע הון מכיסי בהרחבה גדולה עבור החזקת התורה ולומדיה.

זהו שאמר התנא 'יהי ביתך בית וועד לחכמים', שיהיו בני הבית מכבדים ומוקירים חכמים ותלמידיהו, ותחדור בהם הערכה והערצה לתורה ולומדיה, ועל ידי זה תזכה שאף הם ישתוקקו להגיע לדרגת החכמים העמלים בתורה, ויהיו גדולים בתורה.

• § • § •

"אם אין אני לי מי לי?"

שח לי יהודי יקר, שמזה כמה שנים נוהג הוא לשון לעצמו 'פרקי משניות' בכל עת מצוא, וכבר זכה להתחיל ולסיים עשרות פעמים ששה סדרי משנה והינם שגורים על פיו ככתבם וכלשונם.

וגילה לפני כונתו והגיגי ליבו, כשהוא מסביר לי בצחות במידת קל וחומר, שאם יש כוח עליון לפרקי המשניות להועיל לעילוי נשמת איש ישראל לאחר מאה ועשרים שלו, כשאחרים לומדים לעילוי נשמתו. כל שכן וקל וחומר שיועילו אלו המשניות שהאדם לומד בעצמו בחיים חיותו, שבוודאי גדול כוחם להעלות ולהאיר את נשמתו בזה ובבא... ולמה לי לחכות ולהטריח אחרים שילמדו בשבילי, מוטב אדאג אני בעצמי לעילוי נשמותי, כאשר מעיד בנו התנא 'אם אין אני לי מי לי'.

סיפר לי כ"ק האדמו"ר מרחמסטרביקא שליט"א מארה"ב, ששמע מאביו הרה"ק הרבי ר' יחזקאל זצוק"ל, שבהיותו בחור צעיר ראה פעם בליל יום הקדוש את זקני הגאון הצדיק המקובל רבי גמליאל הכהן זצוק"ל [שכידוע שימש כש"ץ בעל תפילה אצל הרה"ק המגיד רבי מאטלע' מטשארנוביל ז"ע]. כשהוא מפזם לעצמו בניגון של כיסופין מופלא את המשנה הזו 'אם אין אני לי מי לי וכו' ואם לא עכשיו אימתי. ולשאלתו מה מקום לשירה זו כעת בליל יום הכיפורים, ענה לו זקני

על בשרם, החדירו בהם מידת 'יראת שמים' עצומה, אשר נחקה בליבם לשנים רבות!
והרי לנו ממוצא טיב זה המעשה דוגמא אחת מיני אלף, למדרגה של יראת שמים שראו ונשמעו בדור הקודם, וכיצד החדירו בלב צעירי הצאן יראת שמים ויראת חטא בתמימות. • § • § •

"יהי ביתך בית ועד לחכמים" (ד.א.)

הרה"ק רבי נחמן מברסלב ז"ע סיפר בהזדמנות אחת בפני תלמידיו, כיצד זכה ונתעלה בהשגת מדרגותיו, מחמת שבהיותו עלם צעיר לימים התגורר עם אביו ואימו בעיר 'מעזבוז' הגדולה לאלוקים, אשר שם מנוחתו כבוד של הוד קדושת זקנו רבינו אור שבעת הימים הבעש"ט זיע"א. והיה מנהג תלמידיו הקדושים כאשר התקבצו ובאו מעזבוז להתכנס יחדיו בבית אביו, וכדרכם של חסידים שוחחו ביניהם ברגשי התלהבות וחמימות מגודל מעלת רבם הקדוש נ"ע, והיו קולחים מפי קודשם שפע של סיפורים ועובדות נוראות והנהגות ישרות.

והעיד הרה"ק רבי נחמן על עצמו, שאותם שיחות וסיפורי קודש הלהיבו והבעירו את לבבו לאהבת השי"ת ואהבת הצדיקים, ובזכותם עלה ונתעלה מעלות רמות והשיג מדרגות נשגבות.

לפני השרף הק' הרבי מקאצק ז"ע הגיע איש יהודי והתמרמר והתלונן על שבתו בגרה ומה כמה שנים שכבר הגיעה לעונת 'בתולה נישאת'... אך משום מה אין רצונה להשתדך עם בן תורה, ומעדיפה להינשא לבעל מלאכה עם הארץ שיידע להשיג את הממון אבל רחוק מן התורה. ועל אף שכבר ניסו בכל מיני דרכים לדבר על ליבה, אטמה אזנה משמוע.

ענה לו הקאצקער בחריפותו: מדוע נזכרת רק עתה? הרי אתה בעצמך גרמת כל זאת! כאשר מנהג הישיבות בימים ההם היה בסידור 'טעג' [מיים]. אחר שהישיבות לא היו מספקות ארוחות לבחורים, אלא מסדרים את הבחורים שיאכלו אצל הבעלי בתים שבועי, וכל אחד מאנשי העיר היתה לו קביעות ליום אחר בשבוע.

והנה היו בין הבעלי בתים אנשים חכמים, שהכירו בזכות העצומה שעלתה בגורלם, וכיבדו ויוממו את הישיבה בחורי כראוי וכיאות לתלמידי חכם היגע בתורה. אך מאידך היו גם כאלה שלא השכילו להבין את מעלת לומדי התורה, והכניסו את הבחורים אצלם רק כדי לצאת ידי חובה, ולא כיבדוהו כהוגן, ונותנים לפניהם אוכל פשוט זול, משיירי המאכלים שהשאירו בני הבית, ואיש זה נמנה בין אלו שלא השכילו לכבד את הבחורים.

ובזה פנה הרבי אל האב המאוכזב ואמר, הנה תחת שהיה לך לכבד את הבחורים שבאו בצל קורתך, להשיבם במקום מכובד בראש השלחן, ולכבדם במנה הגונה כראוי לעמלי תורה. במקום זאת השמלת אותם ונתת להם רק מעט מזעיר כדי לצאת ידי חובתך. וממילא לא יפלא שלמדה בתך ממך את מידה זו בשלימותה, והבינה היטב שאין התורה ולומדיה חשובים ומכובדים, אדרבא בזויים ושפלים הם, ואם כן איך תעלה על דעתך שעתה תרצה בתך להינשא לבחור מבוחה כזה...

טיב מעשה נפלא מסופר על גביר אחד, שהיה מפזר מהונו סכומים אדירים ועצומים לתמיכה בלומדי תורה באופן יוצא מן הכלל, ורבים תמחו על כך מאין שואב לו נגיד זה אהבת תורה במידה גדושה כל כך, עד שהוא מוכן לפזר על כך הון רב, שלא כדרך שאר עשירי ארץ.

אחד ממקורביו, ראש ישיבה נכבד שהיה פוקד את ביתו לעיתים קרובות להתירמו לצורך הישיבה, הציג פעם לפניו את תמיתו ותמיחתו כל מכריז, וביקש לדעת מהו אותו סוד כמוס, ומה ראה וכיצד זכה לפזר ממון רב כל כך דווקא לצורך החזקת התורה ולומדיה.

ענה העשיר ואמר, אספר לך ידידי היקר סוד הדברים, מהיכן שאבתי ההערכה לתורה במידה מוגזמת כזו.

וגופא דעובדא כך היתה, בהיותי עלם צעיר לימים שלחני אבי למרחקים לגלות למקום תורה בישיבה מפורסמת, כשהגעתי ביום הראשון למחוח חפצי לבנין הישיבה, עד שהסתדרתי והתארגנתי בהכרת המקום והחדר שבפנימייה

לאחר מלחמת העולם, ובצוק העיתים כשמאות יהודים לא שבו משדה הקרב ומן המחנות ונשותיהם נותרו עגונות וגלמודות, יצא הרב רולר לישע עמו.

סיפור נפלא מסופר עליו, שביום ערב שבת קודש פרשת לך לך תש"ז, סמוך מאוד להדלקת הנרות, פנה לעבר בית מרקחת בעיר כדי לקיים שיחת טלפון דחופה, [כידוע בימים ההם מכשיר טלפון היה יקר המציאות, ולא היה בנמצא כי אם במקומות חיוניים כבתי מרקחת וכדומה], הוא התקשר מיידית לידידו אחד מגדולי הרבנים, ומסר לו כי הוא מצטרף להיתר העגונה שדנו בה.

לשאלת הרב מדוע נחפו להודיעו בשעה כה מאוחרת, ענה כי תיכף כשהוחלט בדעתו להיתרא אין הוא רוצה לעכב עיגונה של בת ישראל אפילו שעה קלה, כי מי יודע מה ילד יום. ועל שכיצא בזה שנינו 'ואם לא עכשיו אימתי'...

והנה לפלא גדול היה, שאכן תיכף במוצאי שבת קודש ט' מר-חשון תש"ז נתבקש לשיבה של מעלה...

הא לנו לימוד מוסר נפלא, כיצד חיו אנשי מעלה, וחשו בחוש מאמר משנתנו שאם לא עכשיו אימתי, ובכל עת ושעה עמד לנגד עיניהם מטרה אחת ויחידה, האין יוכלו לנצל את זמנם, לחטוף עוד ועוד תורה ומצוות ומעשים טובים.

• § • § •

נברכה נא בברכת החג קדם מורנו ורבינו עט"ר הגה"צ שליט"א, בניו הדגולים, ולכל אשר על המלאכה מלאכת הקודש, לקוראים הנאמנים ולכל בית ישראל!

ושנוכה לקבל התורה בשני ידיים מלאות ברכת ה' - אורך ימים בימינה ובשמאלה עושר וכבוד!

בתיילים הזה
לא רק אומרים תהילים
אלא לומדים תהילים

ספר תהילים

ספר תהילים זה, היינו אוצר יקר מאוד
ממשתנו של הגה"צ רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א
ובו מדורים מגוונים השווים לכל נפש
אשר כל אחד ימצא בו אות נפשו. ללמוד תהילים וללמוד מהתהילים

טיב התהילות
ביאור בשפת ברורה ונעימה
על כל תיבה ופסוק

טיב המסדר
מקיף מוסר והדרכה בעבודת ה'
לאדם של רבותינו המפרשים

טיב הפנינים
אגרות ומפנים דרך דרוש ודמו

ניתן לחשיב
בחנות הספרים
המבחרות
הבית הירוק
בני ברק
בתיבת יוקם מידים
02-6181114
02-6181114

[וכי יכול אתה להבטיח לי שאחיה במוצאי שבת?...]

הגאון הגדול רבי חיים מרדכי רולר זצ"ל אב"ד נייאמץ היה מפורסם בגודל קדושתו ופרישותו, והיה רב חיליה בתורה, במיוחד התגלה כוחו - כוח הדינא בדני היתר עגונות. היה זה

זצ"ל, כי עתה לביל יום הכיפורים הרי הזמן גרמא לעריכת חשבון הנפש נוקב, ולהתבונן במאמר התנא 'אם אין אני לי וכו' ואם לא עכשיו אימתי', שאין לך זמן מתאים יותר לשורר ולהתעורר מניגון זה, כליל יום הכיפורים!

• § • § •

"ואם לא עכשיו אימתי"

ידועה ומפורסמת גדול מסיירות נפשו של מן הגרי"ז מבריסק זצוק"ל למען הכלל, כשהתייצב בעוז ותעצומות כנגד כל פרצה בחומת הדת. והיה דרכו בקודש לכתוב מכתבי השתדלות ולשלוח איגרות אל גדולי ישראל בענייני הכלל והפרט.

אחד מן העסקנים הנמרצים שהיה עומד תדיר לימינו ומסייע לו בכל הנצרך, היה הרב מנחם פרוש ז"ל, שהיה מתעסק עצמו הרבה בסידור המכתבים כתיבתם ושליחתם.

פעם נקרא ר' מנחם בדחיפות לביתו של הגרי"ז בערב שבת אחר הצהריים, שעות ספורות לפני השבת, הרב ציוה עליו לנסח ולכתוב בדחיפות מכתב נחוץ בענין שעמד על הפרק. הדבר היה תמוה בעיני ר' מנחם, מה בוער כל כך להרב לכתוב את האיגרת בשעה מאוחרת כזו, כאשר עוד זמן קט תפרוש השבת את כנפיה, הרי בית הדואר בין כך אינו פעיל בשבת ואף לא במוצאי שבת, ובין כך לא ישרגו את האגרת לפני יום ראשון בבוקר, ואם כן היו יכולים להתעסק בכתיבה זו במוצאי שבת בניחותא ובישוב הדעת, ומה מקום ללחץ זה?

לאחר שסיים את כל מלאכתו נאמנה לשביעות רצונו של הרב, הציע בפניו את תמיהתו, ענה לו הרב מבריסק והתבטא בחריפות נוראה: זאגטס מיר צו אין אז וועל לעבן מוצאי שבת?

<<< | טיב ההתחזקות | הפשך מעבוד ג' |

השיבנו אבינו לתורתך

ומדי עסקנו בחובת התשובה ותיקון המעשים לפני חג השבועות ומתן תורה, חייבים אנו להזכיר כאן מדברי רבותינו הקדושים שכתבו לנו, כי אי אפשר לו לאדם שישגיג השגות בדברי תורה מבלי שישבו בתשובה שלימה על חטאיו אשר בידו, הדבר אינו באפשרי כלל וכלל.

כמו שאנו מוצאים בתורה הקדושה, שכשהגיעו בני ישראל למדבר סיני לקבלת התורה היו עוסקים בתשובה, שנאמר (שמות יט, ב) "ויסעו מרפידיים ויבאו מדבר סיני", אומר שם רש"י, "למה הוצרך לחזור ולפרש מהיכן נסעו, והלא כבר כתב שברפידיים היו חונים, בידוע שמשם נסעו, אלא להקיש נסיעתן מרפידיים לביאתן למדבר סיני, מה ביאתן למדבר סיני בתשובה, אף נסיעתן מרפידיים בתשובה".

כתב על כך השל"ה הק' (פרשת יתרו - דרך חיים תוכחת מוסר): "מכאן רמז למאמר מקצת המקובלים (עני' תיקוני זהו חדש צט), כי לפעמים נמנע מהאדם מלהבין איזה פשט או איזה חקירה והשגה, ודבר זה מחמת הקליפה מאיזה עוון שעשה המבדלת בינו לבין העיון, על כן צריך אדם לפשפש במעשיו ולהתודות ולהיות מודה ועוזב. וכן תיקן הא-להי ב'פרדס' (בראש הספר) תפלה על זה קודם שילמוד. וככה ינהוג כל אדם, אם קשה לו ההבנה, יתחרט על עונותיו ויתודה וישבו אל ה' ויתפלל אליו יתברך שהוא יחוננו דעת וילמדנו בינה".

השל"ה הק' אף מוסיף על כך רמז הגון, שלא לחינם הסמיכו חכמינו ז"ל את ברכת 'אתה חונן' לברכת 'השיבנו אבינו לתורתך' - והחזירנו בתשובה שלימה לפניך, אלא לומר לך, שאי אפשר שיזכה האדם לדעת להבין את התורה הקדושה אלא אם ישוב מקודם בתשובה שלימה על חטאיו.

כיוצא בזה ראה דברים כדברונות שכתב בספר"ק 'מאור ושמש' (פרשת דברים) בזה הלשון: "אדומ"י הרב בוציאנא קדישא רבן של כל בני הגולה, מו"ה יעקב יצחק מק"ק לובלין זצוק"ל אמר, שאם האדם אינו עושה תשובה קודם לימוד התורה, עליו נאמר (תהלים ג, טז) 'ולרשע אמר אלקים מה לך לספר חוקי'. מה שאין כן שבאם מהרהר בתשובה קודם הלימוד - אזי נקרא 'צדיק', כמו שאמרו חכמינו ז"ל בקידושין (מט:), המקדש את האשה על מנת שאני צדיק, אף על פי שהוא רשע גמור - מקודשת, שמא הרהר בתשובה. ועל כן רשאי אחר כך ללמוד התורה הקדושה".

לכו ונשובה אל ה'

על כן נחילך חושים לקראת היום הגדול והקדוש הזה, יום מתן תורה ויום הדין על עסקי התורה, וניתנה ראש לשוב אל השי"ת בכל לבבינו ובכל מאודינו בתשובה שלימה, בזכות זה נזכה לצאת זכאים בהאי דינא רבה, לזכות להשפעות טובות והצלחה רבה בכל קנייני התורה הקדושה, שנוכל לשבת כל ימינו בבית ה' על התורה ועל העבודה מתוך הרחבת הדעת ובריות גופא ונהורא מעליא, ולא ימוש ספר התורה הזה מפניו ומפי זרעו מעתה עד עולם.

על הברכה יעמדו

ניתן להנציח את העלון לשפחות, לברכה והצלחה או ליארצייט | התורמים להפצת העלון | לקבלת העלון במייל (דוא"ר) נא לשלוח למייל הפצו"ב

		גרפצ'יק טל: 02-5002321	לעי"נ החבור שמואל מאיר ז"ל בן יבלחטיא רבי ישראל יצחק ונלביע ייח נסלו תנצבה.	לעי"נ מרת חיה סאסא בת לאה נלביע י"סיון תנצבה.	שרה שיינדל בת סילה רחה להצלחה בכל העניינים	האחים היקרים העומדים תמיד לימין רבינו הרב יהודה בן שרה שיינדל והרב שאול יחזקאל בן שרה שיינדל וכל משפחתם - להצלחה בכל העניינים	יוסף בן סילה רוחא לרפואה שלימה	לעי"נ מרת הינדל בת משה ירסיוו ובלומה	לעי"נ יעקב צבי בן שרא
--	--	----------------------------------	---	---	--	---	--	--	------------------------------------

יור"ל ע"י קהילת שבתאי בבית ד' | רח' ישעיהו 7 ירושלים | טל: 05276-10455 078-3331109 | shivti11@gmail.com

יהודי יקר! אל תחזיק טובה לעצמך, הנך עוזמן להדפיס ולהפיץ את העלון באזור פגוויך ולהיות שותף לזיכוי הרבים. הפענונינים יקבלו את העלון במייל (אפשר גם ישירות לדפוס) בקובץ ההדפסה. Anyone Interested in receiving Tiv Hakehila weekly in Hebrew or English should Email - Sheldon@hpins.net Or | zelig@gmail.com or text 718-249-7173